

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till hälsoskyddslag och lag om ändring av 2 § lagen om miljötillståndsförfarande

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

Denna proposition innehåller ett förslag till hälsoskyddslag. Avsikten är att den föreslagna lagen skall ersätta hälsovårdslagen, som är den centrala lagen för sundheten i livsmiljön. I propositionen uppställs de allmänna målen för hälsoskyddet samt definieras de viktigaste begreppen i sammanhanget. Vidare anges de medel genom vilka målen skall nås. Avsikten med hälsoskyddslagen är att med de medel lagstiftningen medger upprätthålla och främja det allmänna hälsotillståndet genom att påverka förhållandena i livsmiljön och dess sanitära kvalitet.

Det viktigaste målet med propositionen är att skyddet av befolkningens och den enskildes hälsa skall beaktas och befrämjas på en bred basis. Detta förutsätter att en sund livsmiljö upprätthålls och gynnas samt att sanitära olägenheter förebyggs med alla för tillfället kända och tillbudsstående medel.

Den föreslagna hälsoskyddslagens förhållande till den övriga lagstiftningen skulle i huvudsak förbli densamma som den gällande hälsovårdslagens. För att förenkla förvaltningspraxis tillståndssystem enligt förslaget blir avvecklade eller ombildade till anmälningsförfaranden. Förfarandet med förläggningstillstånd för anläggningar som medför eventuella sanitära olägenheter föreslås kvarstå i reviderad form, på grund av dess viktiga betydelse för en sund livsmiljö. I fråga om tillståndsförfarandet skulle emellertid lagen om miljötillståndsförfarande iaktas. Tillståndsförfarandet för livsmedelslokaler och vattenverk samt vissa andra anläggningar och funktioner som för närvarande förutsätter tillstånd föreslås bli ombildat till ett anmälningsförfarande. I enlighet med nuvarande förvaltningspraxis skulle social- och hälsovårdsministeriet utfärda de normer, föreskrifter

och anvisningar rörande hälsoskydd som behövs för bedömningen av miljöns sundhet. Också de krav på harmonisering av lagstiftningen, vilka är följden av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-avtalet), har beaktats i lagförslaget. I de föreslagna stadgandena om övervakning av kvaliteten på hushållsvatten beaktas principerna i det föreliggande EG-direktivet. På motsvarande sätt beaktas i lagförslaget de allmänna bestämmelser om livsmedel, från tillverkning till saluhållande, vilka ingår i EES-avtalets tilläggsprotokoll med rådets direktiv innehållande allmänna hygienstadganden, samt den s.k. egenkontrollprincipen.

I den föreslagna hälsoskyddslagen skulle stadgas att hälsovårdsmyndigheterna, liksom enligt den gällande hälsovårdslagen, ges behörighet att ingripa i verksamhet som medför sanitär olägenhet för livsmiljön. Avsikten med reformen är att ytterligare förbättra hälsovårdsmyndigheternas möjligheter att påverka beslutsfattande som berör livsmiljöns sanitära tillstånd.

Hälsoskyddet skulle ledas och övervakas av social- och hälsovårdsministeriet. Länsstyrelsen föreslås underlyda ministeriet när det gäller styrningen och övervakningen av hälsoskyddet. På den lokala nivån skulle hälsoskyddet ankomma på kommunen. Kommunen skulle ha rätt att uppbära avgifter för behandlingen av vissa anmälningar som skulle göras enligt hälsoskyddslagen samt för provtagning och undersökningar.

Stadganden som påverkar livsmiljöns sanitära tillstånd finns i ett flertal lagar. Propositionen har till behövliga delar uppgjorts med beaktande av miljövårdslagstiftningens utveckling samt reformeringen av förvaltningen, i synnerhet på kommunnivån. Andra synpunkter

som beaktas är arbetarskyddslagstiftningens och byggnadslagstiftningens utveckling, produkt säkerhetslagen samt revideringen av lagstiftningen om kemiska ämnen, strålning och veterinärvård. Ett av propositionens syften är att främja sundheten i livsmiljön genom ett ökat samarbete mellan olika förvaltningsområden i ärenden som gäller hälsoskydd.

För att trygga befolkningens möjligheter till medbestämmande i ärenden som gäller livsmil-

jöns sanitära tillstånd föreslås kommunerna bli ålagda att tillhandahålla befolkningen information om livsmiljöns sanitära kvalitet. Kommunerna skall vid behov också ordna handledning och rådgivning om hälsoskyddsfrågor.

Propositionen innehåller också ett förslag till en lag om ändring av 2 § lagen om miljö tillståndsförfarande.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft så fort som möjligt efter att de har blivit stadfästa.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sida		Sida
PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1	3 kap. Tillståndspliktig verksamhet	21
INNEHÅLL	3	4 kap. Anmälningsskyddad verksamhet ..	22
ALLMÄN MOTIVERING	4	5 kap. Hushållsvatten	24
1. Inledning	4	6 kap. Avfall och avloppsvatten	26
2. Nuläge	4	7 kap. Sanitära krav på bostäder och andra vistelseutrymmen samt på allmänna områden	27
2.1. Lagstiftning och praxis	4	8 kap. Allmän livsmedelshygien	29
2.2. Den internationella utvecklingen och lagstiftningen i utlandet	9	9 kap. Begravningsplatser och begraving	31
2.3. Bedömning av nuläget	12	10 kap. Inhämmande av uppgifter, inspektion och övervakning	31
3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen	14	11 kap. Undersökningslaboratorier och avgifter	33
3.1. Mål och medel	14	12 kap. Förbud och föreskrifter	33
3.2. De viktigaste förslagen	15	13 kap. Tvångsmedel och påföljder	35
4. Propositionens verkningar	16	14 kap. Ändringssökande och verkställigheten av beslut	35
4.1. Ekonomiska verkningar	16	15 kap. Särskilda stadganden	36
4.2. Verkningar i fråga om organisation och personal	17	16 kap. Ikraftträdelse- och övergångsstadganden	36
4.3. Miljöeffekter	17	1.2. Lagen om miljö tillståndsförfarande	36
5. Beredningen av propositionen	17	2. Närmare stadganden och föreskrifter	36
5.1. Beredningsskeden och beredningsmaterial	17	3. Ikraftträdande	37
5.2. Remissutlåtanden	17	LAGFÖRSLAG	37
6. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll	18	1. Hälsoskyddslag	37
DETALJMOTIVERING	18	2. Lag om ändring av 2 § lagen om miljö tillståndsförfarande	48
1. Lagförslagen	18	BILAGA	49
1.1. Hälsoskyddslag	18	Parallelltext	49
1 kap. Allmänna stadganden	18		
2 kap. Myndigheterna och deras uppgifter	19		

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

Samhället har undergått genomgripande förändringar under den nuvarande hälsovårdslagens (469/65) giltighetstid. Merparten av befolkningen lever i bosättningscentra och dess livsstil är inte densamma som då hälsovårdslagen på sin tid bereddes. Också näringslivet har utvecklats. De problem som samhällsfunktionerna och näringslivet ger upphov till har ändrat karaktär sedan hälsovårdslagen bereddes och stiftades. Faktorer som haft en avgörande inverkan på livsmiljöns sundhet är att industrier, den organiserade energiproduktionen, vattenförsörjningen och avfallshanteringen har koncentrerats till allt större enheter liksom även den kraftiga trafikökningen.

Också livsmedelsproduktionen och livsmedelsdistributionen har undergått genomgripande förändringar under hälsovårdslagens giltighetstid. Stora enheter, en hög förädlingsgrad och enhetliga distributionssystem är typiska för dagens livsmedelsförsörjning.

2. Nuläge

2.1. Lagstiftning och praxis

Hälsovårdslagen

Den gällande hälsovårdslagen trädde i kraft den 1 januari 1967. Lagen är baserad på det år 1960 färdigställda betänkandet (kommittébetraktande 1960:13) av den kommitté som statsrådet tillsatte år 1954. Till sin uppbyggnad och delvis också till sitt innehåll stämmer lagen rätt långt överens med den därmed upphävda lagen om hälsovården (192/27) och hälsovårdsstadgan (336/27) som kompletterar denna.

Hälsovårdslagen har ändrats flera gånger sedan den trädde i kraft. I samband med att lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (677/82) trädde i kraft överfördes samtliga i hälsovårdslagen reglerade funktioner till statsandelslagstiftningen. År 1992 reviderades stadgandet i hälsovårdslagens 1 kap. om de ledande tillsynsmyndigheternas inbördes ställning (767/92). Den allmänna planeringen, ledningen och övervakningen av hälsovården i enlighet med hälsovårdslagen ankommer på social- och hälsovårdsministeriet.

Jord- och skogsbruksministeriets veterinär-

och livsmedelsavdelning planerar, leder och övervakar hälsovården inom sitt verksamhetsområde.

Länsstyrelsen leder och övervakar den allmänna hälsovården inom länets område.

Stadgandena i 2 kap. om befolkningscentrum reviderades år 1978. Därmed ändrades begreppet befolkningscentrum så att det överensstämmer med begreppet stads- eller byggnadsplanoområde i byggnadslagen (370/58). Enligt hälsovårdslagen kan emellertid kommunfullmäktige besluta att såsom befolkningscentrum skall anses även annat område än sådant som regleras genom en detaljerad plan. Begreppet befolkningscentrum används i stadgandena om hållande av djur och i stadgandena om anslutning till vattenledning och avlopp.

I samband med att folkhälsolagen (66/72) stiftades år 1972 överfördes stadgandena om hälsovårdsnämndens sammansättning från hälsovårdslagens 3 kap. till folkhälsolagen. I hälsovårdslagens 3 kap. kvarstod de allmänna stadgandena om hälsoinspektörstjänster inom den lokala organisationen, vilka har upphävts genom lag (755/92). I 3 kap. finns fortfarande ett stadgande om den allmänna inspektionsrätt som tillkommer en tjänsteinnehavare som lyder under hälsovårdsnämnden.

Kap. 4 har upphävts genom lag (408/88).

Kommunen kan utfärda allmänna bestående bestämmelser med stöd av hälsovårdslagen och hälsovårdsförordningen. Stadganden om sådana allmänna bestående bestämmelser finns i 103 § hälsovårdsförordningen (55/67).

I lagens 5—12 kap. finns materiella stadganden om allmän hälsoövervakning som avser individens livsmiljö. I samband med att luftvårdslagen (67/82) trädde i kraft år 1982 och lagen om avfallshantering (673/78) år 1978 gjordes av dessa föranledda ändringar i hälsovårdslagen. Stadgandena om bekämpande av smittsamma sjukdomar upphävdes den 1 januari 1987, då lagen om smittsamma sjukdomar (583/86) trädde i kraft.

I 5 kap. stadgas om bostadslägenheters, arbetslokalers och samlingslokalers skick och skötsel. Enligt lagen får till en byggnad som omfattar andra än för fastighetens eller inrättningens skötsel erforderliga bostadslägenheter inte förläggas funktioner som förorsakar mera buller, lukt eller andra störningar för omgivningen, än vad ett kontor eller därmed jämför-

lig lokal medför, om inte hälsovårdsnämnden beviljat tillstånd för förläggning av sådana funktioner.

Enligt hälsovårdslagen skall hälsovårdsnämnden före ibruktagandet godkänna rum eller lägenhet som skall användas såsom skola, barnhem, barnträdgård, allmän bastu, barbersalong, frisersalong, skönhetsinstitut eller för tillverkning av sanitetsförnödenheter eller kosmetiska ämnen och likaså såsom nöjes- eller möteslokal, exkursionsstuga eller för arbetsplatsbespisning.

Stadgandena i 5 kap. är subsidiära i förhållande till lagen om skydd i arbete (299/58) och till lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om sökande av ändring i arbetarskyddsärenden (131/73). Genom förordning har det å andra sidan varit möjligt att komplettera stadgandena i byggnadslagen och byggnadsförordningen (266/59) samt de med stöd av dessa utfärdade bestämmelserna om arbets- och samlingslokalers skick och skötsel.

Stadgandena i hälsovårdslagens 19 § gäller inspektion av bostadslägenheters sanitära skick. Hälsovårdsnämnden kan också låta verkställa allmän bostadsinspektion i enlighet med en på förhand uppgjord plan.

Stadgandena i 6 kap. om särskilda inrättningar och fabriker gäller förläggning av farlig verksamhet, s.k. förläggningstillstånd. Således får enligt lagen fabrik, inrättning eller lager, som anses kunna medföra sanitär olägenhet för omgivningen, förläggas endast till en sådan plats som hälsovårdsnämnden på ansökan har godkänt. Något godkännande behövs emellertid inte, om förläggningsplatsen har reserverats för ändamålet i stads- eller byggnadsplanen. De funktioner som förutsätter förläggningstillstånd räknas upp i hälsovårdsförordningen. Förteckningen i förordningen reviderades i samband med att avfallshanteringslagen trädde i kraft. Motsvarande förläggningstillstånd har också behövts för grundandet av sjukhus, flygfält, nöjesfält, motorbana och skjutbana. Ansökningar om förläggningstillstånd behandlas för närvarande i den ordning som stadgas i lagen om miljötillståndsförfarande (735/91).

Hälsovårdslagens stadganden om livsmedel finns i 7 och 8 kap. I 7 kap. stadgas om pastörisering av mjölk. Förfarandet vid produktion, tillverkning, transport, förvaring, saluförande, servering och annan hantering av livsmedel skall vara sådant att spridning av

sjukdomssmitta och uppkomsten av andra sanitära olägenheter i mån av möjlighet förhindras.

I 8 kap. stadgas dessutom om de krav som skall ställas på livsmedelslokaler. Hälsovårdsnämndens godkännande förutsätts för att en livsmedelslokal skall få tas i bruk. Hälsovårdsnämnden skall på begäran ge råd i en livsmedelslokals planeringsskede.

Kap. 9, om användning av vatten för hushållsändamål, har reviderats genom en lag som trädde i kraft den 1 januari 1985 (416/84). Enligt kapitlet har hälsovårdsnämnden rätt att förordna att vatten som från vattendrag eller grundvatten leds för användning som hushållsvatten skall desinficeras och behandlas också på annat sätt, om detta är nödvändigt för avlägsnande av sanitär olägenhet. Dessutom ger kapitlet social- och hälsovårdsministeriet allmän behörighet att utfärda föreskrifter och anvisningar om desinficering av och om sanitära kvalitetskrav för hushållsvatten samt om behövliga vattenundersökningar och likaså om vilka ämnen som får användas för behandling av hushållsvatten.

Kapitlet om användning av vatten för hushållsändamål stadgar vidare om hur brunn och annan grundvattentäkt samt vattenverk skall förläggas och byggas. Med vattenverk avses i lagen en anläggning vars uppgift är att ombesörja leverans av vattenledningsvatten att användas som hushållsvatten. Såsom vattenverk anses dock inte en vattenförsörjningsanläggning som är avsedd för eget bruk i högst två bostadslägenheter.

Innan byggandet av ett vattenverk inleds skall en skriftlig anmälan om saken göras till hälsovårdsnämnden. Till anmälan skall fogas uppgifter om vattentäktens läge och vattenbehandlingsmetod samt om övriga omständigheter som är behövliga för bedömningen av vattnets sanitära kvalitet. I det beslut som eventuellt fattas med anledning av anmälan kan hälsovårdsnämnden utfärda särskilda bestämmelser i syfte att trygga hushållsvattnets sanitära kvalitet.

Beträffande anmälan om vattenverk som levererar hushållsvatten till flera än 200 personer skall beslut dock alltid fattas, oberoende av om särskilda bestämmelser utfärdas eller ej. Lagen förutsätter att vattenverk som distribuerar hushållsvatten till flera än 200 personer och andra motsvarande vattenverk skall ha en

ansvarig föreståndare med sådan kompetens som social- och hälsovårdsministeriet godkänt.

I 58 och 68 §§ stadgas om anslutning till vattenledning och avlopp. Den som äger eller innehar en tomt eller byggnadsplats i ett befolkningscentrum är skyldig att anlägga en anslutningsledning till allmän vattenledning och avlopp, om den allmänna vatten- eller avloppsledningen finns på ett avstånd av högst 15 meter från tomten eller byggnadsplatsen och på tomten eller byggnadsplatsen har uppförts en nybyggnad efter att stads- eller byggnadsplanen blivit fastställd, eller om tomten eller byggnadsplatsen därförinnan har bebyggt huvudsakligen i enlighet med planen. Å andra sidan kan hälsovårdsnämnden bestämma att en anslutningsledning skall anläggas också i andra fall, då det av sanitära skäl bör anses påkallat och detta inte medför oskäligen kostnader. Nämnden kan också bevilja befrielse från skyldigheten att anlägga en anslutningsledning.

Enligt 59 § skall det på lägerområde och annan allmän campingplats eller i omedelbar närhet av dylikt område finnas tillgång till vatten som är lämpligt som hushållsvatten. Enligt 63 § skall allmänt badhus eller allmän badstrand före ibruktagnandet godkännas av hälsovårdsnämnden.

I 9 kap. stadgas om kontroll av hushållsvatten samt om provtagning och kostnader för undersökning av kontrollproven.

I 10 kap. stadgas om renhållning och avlopp. Enligt 61 § skall skräp, hushållsavfall och avfall från industri eller annan därmed jämförlig verksamhet samt övriga avfallsämnen samlas och behandlas på sådant sätt att de inte medför sanitär olägenhet. Vidare stadgas att gårdsplaner och portgångar samt övriga platser skall hållas snygga och i sanitärt hänseende i gott skick.

I 67 § ställs detaljerade krav på avloppsanläggningar och deras konstruktioner och skötsel. Om ett avlopp skadas eller befins medföra sanitär olägenhet skall ägaren till avloppet utan dröjsmål vidta åtgärder för avhjälpan av missförhållandet. Om hälsovårdsnämnden anser det vara påkallat kan den förbjuda användningen av ett avlopp till dess att missförhållandet är avhjält.

Lagen förutsätter att varje bostadslägenhet, samlingslokal, arbetslokal och annan arbetsplats har ett avtråde, om inte annorlunda stadgas. Lagen innehåller stadganden om hur ett avtråde skall förläggas, byggas och skötas.

Anläggandet av en vattenklosett förutsätter tillstånd av hälsovårdsnämnden eller av en tjänsteinnehavare som är underställd nämnden, om inte klosetten på ändamålsenligt sätt är ansluten till allmänt avlopps nät.

Enligt 71 § kan hälsovårdsnämnden förordna att avtråde skall anläggas på allmän plats där allmänheten i större utsträckning uppehåller sig.

Hälsovårdsnämnden kan förplikta ägaren eller innehavaren av en fastighet att vidta åtgärder för utrotande av råttor, möss och ohyra från fastigheten eller att för fastigheten erlagga kostnaderna för utrotning som verkställs genom nämndens försorg. Nämnden har även befogenhet att förordna att ägaren eller innehavaren i fastigheten skall utföra tätning av grundmur, golv, dörrar och luckor eller andra smärre reparationer, som är av behovet påkallade för genomförande av ovan avsedda åtgärder.

I 11 kap. stadgas om hållande av djur. Dessa stadganden gäller dels skötsel av husdjur, dels andra djur. Kapitlet innehåller dessutom detaljerade stadganden om ordnande och skötsel av ladugårdar. Enligt 74 § förutsätts hälsovårdsnämndens tillstånd för hållande av djurstall eller djurfarm i befolkningscentrum.

I 12 kap. stadgas om begravningsplatser och begraving. Kapitlet innehåller allmänna stadganden om anläggande och förläggande av begravningsplatser. Lagen förutsätter att det på begravningsplatsen eller på någon annan lämplig plats finns ett bårhus. Länsstyrelsens utlåtande skall inhämtas om bårhusritningarna. Länsstyrelsen kan ålägga begravningsplatsens ägare att avhjälpa missförhållanden som medför sanitär olägenhet eller, om detta inte är möjligt, förbjuda begravingar på ifrågavarande begravningsplats.

Utän hinder av sådant förbud kan länsstyrelsen på ansökan tillåta begraving i enskild grav eller på en del av begravningsplatsen.

Hälsovårdslagens sista kapitel, dvs. 13 kap., innehåller särskilda stadganden enligt vilka social- och hälsovårdsministeriet och länsstyrelsen berättigas att utfärda föreskrifter för att förebygga spridning av en smittsam sjukdom eller någon annan särskild hälsofara. Hälsovårdsnämnden är berättigad att utfärda föreskrifter som är nödvändiga för avvärjande av en hälsofara eller avhjälpan av en sanitär olägenhet i miljön. Innan en sådan föreskrift utfärdas förutsätter lagen att hälsovårdsmynd-

digheten verkställer en inspektion för att klarlägga situationen. Kapitlet innehåller vidare stadganden om rätt till tvångsutförande och om fördelning av därav föranledda kostnader. Hälsovårdsnämnden kan ge eftertryck åt sina föreskrifter med vite om högst 2 000 mark. Dessutom kan hälsovårdsnämnden hos länsstyrelsen anhålla om åtgärder för att förpliktade vederbörande att avvärja sanitär fara eller avhjälpa sanitär olägenhet.

I 13 kap. finns också stadganden om hörande, om hemlighållande samt om sanktioner.

Till 13 kap. fogades år 1982 ett stadgande enligt vilket hälsovårdsnämnden förpliktades att förbereda sig på eventuella olyckor eller motsvarande händelser.

Övrig lagstiftning om livsmiljön

Till den lagstiftning som påverkar livsmiljöns sanitära tillstånd räknas i det följande lagstiftningen om övervakning av sådana fysikaliska, kemiska och biologiska faktorer som kan ha en direkt eller indirekt påvisbar effekt på befolkningens fysiska eller psykiska hälsa eller sociala välbefinnande. I detta avseende täcker lagstiftningen Världshälsoorganisationens (WHO) definition av miljöhälsovårdens ansvarsområde.

Lagstiftning som påverkar livsmiljöns sanitära tillstånd finns inte bara inom social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde utan också huvudsakligen inom handels- och industriministeriets, jord- och skogsbruksministeriets och miljöministeriets förvaltningsområden.

I och med lagen om miljötillståndsförfarande sammanslogs de anmälningar och syneförrättningar som regleras i luftvårdslagen, lagen om avfallshantering och lagen angående vissa granelagsförhållanden (26/20) samt det i hälsovårdslagen stadgade förfarandet med förläggningstillstånd för anläggningar och funktioner som medför sanitär olägenhet, till ett gemensamt miljötillståndsförfarande. Miljötillstånd skall sökas antingen hos kommunens miljötillståndsmyndighet eller länsstyrelsen. Om anläggningar och funktioner som förutsätter länsstyrelsens tillstånd stadgas i förordningen om miljötillståndsförfarande (772/92). En förteckning över anläggningar som förutsätter tillstånd enligt hälsovårdslagen finns i 17 § hälsovårdsförordningen.

I 1 kap. 19 § vattenlagen stadgas om förbud mot att utan vattendomstolens tillstånd vidta

åtgärd som orsakar förorening av vattendrag. Med förorening avses bl.a. sådana åtgärder som vållar fara för hälsan. I 1 kap. 22 § vattenlagen förbjuds åtgärder som kan leda till att grundvattnet på ett viktigt eller annat för vattenanskaffning lämpligt grundvattenområde eller på annans fastighet blir hälsovådligt eller obrukbart för ett ändamål vartill det annars kunde begagnas. Tillstånd till verksamhet som avses i 1 kap. 19 § får enligt 2 kap. 5 § inte meddelas, om verksamheten äventyrar det allmänna hälsotillståndet. I förordningen om förhandsåtgärder för skydd av vatten (283/62) räknas de anläggningar upp om vilka anmälan skall göras till vatten- och miljödistriktet innan de inleder sin verksamhet. På basis av anmälan kan anläggningens ägare åläggas att av vattendomstolen ansöka om sådant tillstånd till avledande av avloppsvatten i vattendrag, som avses i 1 kap. 19 § vattenlagen. Förteckningen i den avsedda förordningen över sådana anläggningar och funktioner som förutsätter förhandsanmälan stämmer i stort sett överens med den förteckning över anläggningar som förutsätter förläggningstillstånd i enlighet med 17 § hälsovårdsförordningen.

Det allmänna främjandet och övervakningen av de funktioner som regleras i vattenlagen ankommer på den under miljöministeriet lydande vatten- och miljöstyrelsen. Jord- och skogsbruksministeriet leder och övervakar vatten- och miljöförvaltningen med avseenden på vissa till förvaltningsområdet hörande uppgifter. I kommunerna är det de kommunala miljöförvaltningsmyndigheterna som sköter de uppgifter som följer av vattenlagen.

Avfallslagen (1072/93), som förenhetligar stadgandena om avfall och avfallshantering med de inom Europeiska gemenskapen (EG) gällande stadgandena, trädde i kraft 1.1.1994. Avfallslagen ersätter den tidigare lagen om avfallshantering. Målsättningen med lagen är att stödja en hållbar utveckling genom att befrämja en förnuftig användning av naturresurserna samt förhindra och avvärja avfall försäskad olägenhet och fara för hälsan och miljön.

Avfallslagen föranleder inga väsentliga förändringar i den organisation som verkade i enlighet med lagen om avfallshantering. Där emot har tillståndsförfarandet gällande avfallshanteringen förändrats i hög grad. Avfallshanteringsplanen finns inte med i den nya lagen utan har ersatts av avfallstillståndet, som är en

del av det enhetliga miljötillståndet. Som övervakningsmyndighet i kommunen fungerar kommunen som kan utfärda bestående bestämmelser om hur avfallshanteringen skall ordnas på kommunens område.

Med stöd av luftvårdslagen har statsrådet utfärdat allmänna anvisningar om luftens kvalitet samt föreskrifter och anvisningar om halten av vissa föroreningar i utsläpp. För sådana i luftvårdsförordningen (716/82) uppräknade slag av verksamhet som kan förorena luften och vilka har en synnerlig betydelse för föroreningen av luften skall ansökas om tillstånd i enlighet med lagen om miljötillståndsförfarande. Tillståndsmyndigheten kan i syfte att förhindra förorening av uteluften i sina tillståndsbeslut ålägga verksamhetsidkaren att utföra utsläppskontroll och kan även införa begränsningar som gäller mängden av utsläpp.

Den som idkar verksamhet som medför fara för luftförorening har en allmän skyldighet att på eget initiativ förebygga av sin verksamhet uppkommande luftföroreningar i en sådan omfattning som kan anses vara skälig.

Den högsta ledningen och övervakningen av luftvärden ankommer på miljöministeriet. Ministeriet har utfärdat allmänna anvisningar om verkställigheten av lagen. Länsstyrelsen leder och övervakar luftvärden i länet. Social- och hälsovårdsministeriet är sakkunnig i sanitära frågor rörande luftvård.

I kommunen är det den kommunala miljö- och hälsovårdsmyndigheten som drar försorg om de uppgifter som avses i luftvårdslagen.

Enligt bullerbekämpningslagen (382/87) kan statsrådet meddela allmänna anvisningar och föreskrifter om bullerbekämpning bl.a. om bullernivån utomhus och inomhus, om åtgärder som förebygger spridning av buller och skyddar den som är utsatt för buller samt om bulleremissioner från anordningar och fortskaffningsmedel.

Kommunerna skall vid behov i anslutning till kommunplanen uppgöra en bullerbekämpningsplan.

Om sådan tillfällig verksamhet som orsakar särskilt störande buller, såsom byggande och motorsporttävlingar, skall göras anmälan till kommunens miljö- och hälsovårdsmyndighet. Med anledning av en sådan anmälan kan miljö- och hälsovårdsmyndigheten vid behov meddela föreskrifter för bekämpning av buller, i syfte att minska bullerolägenheterna.

Den som orsakar buller skall enligt bullerbekämpningslagen dra försorg om bullerbekämpningen i den utsträckning som skäligen kan förutsättas. Om tillstånd för bulleremitterande anläggningar stadgas i hälsovårdslagen och lagen angående vissa grannelagsförhållanden.

Den högsta ledningen och övervakningen av bullerbekämpningen ankommer på miljöministeriet. Ministeriet meddelar behövliga anvisningar och föreskrifter bl.a. om de mätning- och beräkningsmetoder som skall användas för konstaterande av bullernivåer och bulleremissioner, om kontroll samt om allmänna bullerbekämpningsuppgifter. Länsstyrelsen leder och övervakar bullerbekämpningen i länet. Social- och hälsovårdsministeriet är sakkunnigmyndighet när det gäller bullerbekämpning.

På den kommunala miljö- och hälsovårdsmyndigheten ankommer de bullerbekämpningsuppgifter som avses i bullerbekämpningslagen. Hälsovårdsnämnden har skött dessa uppgifter till utgången av år 1992, om inte kommunen hade beslutat annorlunda om saken.

I byggnadslagen stadgas om de krav som ställs på den byggda miljön. Utöver planläggningsstadganden innehåller byggnadslagen också stadganden om byggande liksom även om byggnaders skick. Planläggningen och byggnaderna skall uppfylla bl.a. sanitära krav. Byggnadsstandarderna definieras i Finlands byggbestämmelsesamling som miljöministeriet fastställt. De kommunala byggnadsordningarna kompletterar stadgandena om byggande och de föreskrifter som meddelas i planerna.

Det kapitel i lagen om friluftsliv (606/73) som gäller campingplatser innehåller stadganden om inrättande av campingplatser för allmän användning. För inrättande av en campingplats krävs länsstyrelsens tillstånd. Innan en campingplats tas i bruk skall den godkännas för sitt ändamål. Området skall granskas på nytt minst vart tredje år. Om det förekommer sanitära olägenheter på en campingplats kan länsstyrelsen stänga den för viss tid eller återkalla tillståndet att upprätthålla området. Dessa stadganden är föremål för revidering.

Strålskyddslagen (592/91) stadgar om övervakning av strålning liksom även om övervakningen av anordningar och anläggningar som förorsakar strålning. Enligt denna lag övervakas också naturlig strålning. Med stöd av lagen fastställer social- och hälsovårdsministeriet maximivärden för radonhalten i såväl nya som

gamla bostäder. De kommunala hälsoskyddsmyndigheterna svarar i kommunerna för uppföljningen av maximivärdena för radonhalten och för definieringen av områden där radonfara föreligger. Tillsynen över att strålskyddslagen iakttas leds av handels- och industriministeriet, med undantag av de medicinska funktionerna. Till denna del sker övervakningen under ledning av social- och hälsovårdsministeriet.

Syftet med livsmedelslagen (526/41) är dels att skydda den allmänna hälsan och dels att skydda konsumenterna mot försäljning av undermåliga livsmedel och därav föranledda ekonomiska förluster. Med stöd av livsmedelslagen kan genom förordning utfärdas stadganden om tillverkning, konservering, import, transport och förvaring av livsmedel samt om saluförande och annan överlåtelse för konsumtion. Livsmedelsverket som underlyder handels- och industriministeriet leder övervakningen av att livsmedelslagen och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den efterlevs. Handels- och industriministeriet har år 1993 tillsatt en kommission för att bereda en totalrevidering av livsmedelslagstiftningen.

För att skydda konsumenterna mot sanitära olägenheter och ekonomisk förlust utförs besiktning av kött som är avsett till människoföda i enlighet med lagen om köttbesiktning (160/60).

Med stöd av lagen om köttbesiktning kan genom förordning stadgas om behandling av kött och köttprodukter och om deras livsmedelshygieniska kvalitet vid förvaring, lagring, transport och saluförande av dem samt om härav föranledd tillsyn. Jord- och skogsbruksministeriet, anstalten för veterinärmedicin och livsmedel som underlyder jord- och skogsbruksministeriet samt livsmedelsverket övervakar alla för sin del den verksamhet som idkas med stöd av lagen om köttbesiktning.

För att skydda konsumenterna mot sanitära olägenheter och ekonomiska förluster utförs mjölkkontroll i enlighet med vad som stadgas i lagen om mjölkkontroll (558/46). Med mjölkkontroll avses i lagen om mjölkkontroll kontrollen av mjölk och därtill ansluten hygienisk övervakning av produktion, behandling och transport av samt handel med mjölk. Den allmänna planeringen, styrningen och övervakningen av mjölkkontrollen ankommer på jord- och skogsbruksministeriet. Livsmedelsverket har också vissa uppgifter enligt lagen om

mjölkkontroll. Jord- och skogsbruksministeriet bereder för närvarande en revidering av lagen om köttbesiktning och lagen om mjölkkontroll.

Kvaliteten på saluhållet margarin samt saluhållen smörväxtoljeblandning och fettblandningar regleras i lagen om vissa livsmedelsfetter (1/79). Tillsynen över lagens efterlevnad har uppdelats mellan å ena sidan jord- och skogsbruksministeriet och anstalten för veterinärmedicin och livsmedel samt å andra sidan livsmedelsverket.

I livsmedelslagen, lagen om mjölkkontroll och lagen om vissa livsmedelsfetter hör den lokala tillsynen till en kommunal myndighet.

Uppgifter i anslutning till övervakningen av livsmedelsimporten ankommer närmast på tullverket, men vissa specialuppgifter sköts också av jord- och skogsbruksministeriet samt anstalten för veterinärmedicin och livsmedel.

2.2. Den internationella utvecklingen och lagstiftningen i utlandet

Allmänt

Denna översikt av lagstiftningen i övriga länder är baserad på Världshälsoorganisationens publikationer (WHO) "Environmental health series" (1983), "Health legislation" (1984) samt i Norge och Sverige utgivna kommittébetänkanden om hälsovårdslagstiftningen. I texten används en term som motsvarar den som används i Världshälsoorganisationens publikationer, nämligen "miljöhälsovård", trots att begreppet innehållsmässigt är mera omfattande än det som avses i den föreslagna hälsoskyddslagen.

I de flesta europeiska länderna har stadgandena om förebyggande och undanröjande av sanitära olägenheter som orsakas av miljön traditionellt hänförs till hälsovårdslagstiftningen. Efter den år 1972 i Stockholm ordnade FN-konferensen "Människan och miljön" började man i flera länder bereda en särskild miljölagstiftning. Ett flertal allmänna miljövärdslagar och speciallagar om delområden av miljövärdslagen har stiftats sedan 1970-talet i olika länder. Vilka områden av miljöhälsovården som har hänförs till de nya miljölagarna och vilka som har lämnats kvar i den allmänna hälsovårdslagstiftningen, varierar mycket från land till land, liksom även fördelningen av ansvarsområdena mellan olika myndigheter. I

flera länder ankommer miljövårdsuppgifterna på särskilda miljömyndigheter, på vilka eventuellt också har överförts uppgifter som tidigare ankommit på hälsovårdsmyndigheterna.

Endast i ett fåtal länder ankommer miljöhälsovården i sin helhet på ett enda ministerium. Vissa ärenden om vilka det fanns stadganden innan de egentliga miljölagarna stiftades sköts alltjämt av det ministerium eller den myndighet som ursprungligen tilldelats ärendena. De tidigaste stadgandena om miljöhälsovård gällde allmän hygien, förhindrande av vattenföroreningar, eller industrianläggningar som orsakade olägenheter. En tryggad tillgång till dricksvatten är det delområde av miljöhälsovården som i de flesta europeiska länderna har ankommit på hälsovårdsmyndigheterna allt sedan förra seklet. Oavsett alla lagreformer kvarstår området oftast hos hälsovårdsmyndigheterna. Luftvårdslagstiftningen är med få undantag betydligt nyare än lagstiftningen om hushållsvatten och i de flesta länderna har den anknutits till de nya miljömyndigheternas verksamhetsområde. Tillsynen över luftvårdsärendena har i dessa länder delats upp så att kontrollen av industrins luftföroreningar ankommer på ett annat ministerium än kontrollen av de luftföroreningar som förorsakas av trafiken. Bullerfrågorna, med undantag av trafikbuller, regleras antingen i hälso- eller miljölagstiftningen.

Livsmedelsövervakningen baserar sig, till den del det är fråga om produktövervakning, ofta på annan lagstiftning än hygienövervakningen, som många gånger regleras i hälsovårdslagstiftningen.

Utöver att fördelningen av miljöhälsovårdens funktioner mellan olika myndigheter i hög grad varierar från land till land, förekommer det också stora variationer i fråga om fördelningen av funktionerna mellan central- och lokalförvaltningen. En avgörande betydelse i detta avseende har frågan om hur lokalförvaltningen överhuvudtaget är organiserad i respektive land. Förvaltningen av miljöhälsovården kan vara centraliserad så att ministeriernas och centralförvaltningsenheternas bestämmanderätt sträcker sig ända till lokalnivån. I flera länder har centralförvaltningen i stället genom lag bemyndigats att meddela anvisningar som lokalförvaltningen iakttar. Bemyndigandet att meddela anvisningar gäller ofta gränsvärden för föroreningar som har betydelse från hälsosynpunkt. Luft- och vattenärendena är ofta mera centraliserat administrerade än bullerä-

rendena, som man i flera länder har bestämt att de kommunala myndigheterna skall sköta. På grund av den skiftande lagstiftningen i olika länder och ständiga lagändringar är det omöjligt att lyfta fram något "mönsterland", vars legislativa och administrativa lösningar lämpligen kunde läggas till grund för en revidering av hälsovårdslagen.

Sverige

Sveriges hälsovårdsstadga från år 1958 påminde i hög grad om vår gällande hälsovårdslag. Den nya hälsoskyddslagen trädde i kraft år 1983 och är till sin karaktär en ramlag, med betydligt färre bestämmelser än den gamla hälsovårdsstadgan. Lagen uppställer minimikrav för de olika hälsoskyddsfunktionerna. Bestämmelserna har anpassats till den närliggande lagstiftningen, närmast miljöskyddslagstiftningen. Avsikten har inte varit att ställa kraven högre än i den tidigare lagstiftningen. Hälsoskyddslagen gäller i princip på enahanda sätt hela landet. Den innehåller inte längre några specialbestämmelser om tätbebyggelse och försvarsmakt.

Enligt lagen meddelar regeringen allmänna bestämmelser om hälsoskyddet. Regeringen kan också bemyndiga kommunerna att meddela ytterligare föreskrifter. De centrala förvaltningsmyndigheterna socialstyrelsen och Statens Naturvårdsverk, kan komplettera regeringens föreskrifter med allmänna anvisningar. Socialstyrelsens tillsyn och anvisningar gäller bl.a. användning av lokaler för olika ändamål, luftföroreningar, buller och andra liknande störningar inom byggnader. Naturvårdsverkets motsvarande tillsynsuppgifter gäller utomhus förekommande luftföroreningar, buller och andra liknande störningar i miljön, avloppsvatten och avfall samt spridning och annan hantering av gödsel och slam.

Enligt hälsoskyddslagen svarar kommunen för hälsoskyddet på sitt område. I varje kommun skall det finnas en miljö- och hälsoskyddsnämnd. Nämndens roll vid den kommunala planeringen betonas i lagen mera än tidigare.

Paragraferna om bostadsinspektion har strukits, men nämndens tillsyn gällande vissa lokaler har utsträckts till att omfatta t.ex. skolor, förskolor, vårdhem, servicebostäder för äldre, barnträdgårdar och elevhem. Vissa funktioner eller anläggningar, t.ex. hotell, idrottsanlägg-

ningar, siminrättningar, badstränder och lokaler där allmänheten erbjuds hälsofrämjande behandling, får inte tas i bruk förrän en anmälan om ibruktagandet har gjorts till nämnden.

En viktig ändring jämfört med den tidigare lagen är att bestämmelserna om dricksvatten har överförts från hälsoskyddslagstiftningen till livsmedelslagstiftningen. Statens livsmedelsverk meddelar föreskrifter om dricksvatten. En annan väsentlig ändring är att lagen inte längre ställer några krav i fråga om nämndemedlemmarnas utbildning. Kravet på årsrapporter har slopats. Nämnden har givits bättre förutsättningar att ingripa i fall där fastigheter vanvårdas.

Sveriges miljöskyddslag som trädde i kraft 1969, liksom dess innehåll, ändrades 1981. Denna lag gäller sådana miljöstörningar som luft- och vattenförorening samt buller. Enligt lagen skall för miljöfarlig verksamhet väljas en sådan plats att ändamålet för verksamheten kan uppnås med minsta möjliga olägenhet och intrång på förmåner utan oskälig kostnad. Huvudprincipen är den att olägenheter skall förebyggas så långt det i praktiken är möjligt och att onödiga störningar inte skall godkännas under några som helst förhållanden. I Sverige har under år 1992 ett förslag till ny miljölag färdigställts.

Förvaltningen av miljöfrågorna lyder huvudsakligen under miljö- och naturresursdepartementet. Naturvårdsverket är den viktigaste förvaltningsmyndigheten när det gäller planeringen och skötseln av miljön. Verket fungerar både som beslutsfattande och rådgivande organ.

Norge

Norges sundhetslag från år 1960 är fortfarande till största del i kraft. De ändringar som gjorts i lagen gäller framförallt förvaltningen och kompetensfrågorna.

Miljöhälsovårdens centralförvaltning är splittrad och består av Helsedepartementet, Sosialdepartementet samt Instituttet for Folkehelse.

Helsedirektoratet, som lyder under Helsedepartementet, har efter en omorganisering år 1983 då det avskildes från Sosialdepartementet bestämmanderätt i hälsofrågor. Avdelningen för Miljørettet Helsevern är en sakkunnigmyndighet

för ärenden som bl.a. gäller miljöhygien, livsmedelstillsyn, näringsfysiologi, hälsofostran och epidemiologi.

Vid Sosialdepartementet finns en hälsovårdsavdelning, vars arbetsfördelning i förhållande till Helsedepartementet är oklar. Avdelningen behandlar närmast hälsopolitiska och hälsoekonomiska ärenden.

Statens Institutt for Folkehelse gör undersökningar, ger sakkunnigråd samt sköter den centrala förvaltningen av vissa ärenden. Till dess huvudsakliga uppgifter hör förebyggande av smittsamma sjukdomar, miljöhygieniska frågor, socialmedicin samt immunologi. I början av 1980-talet inrättades avdelningar för miljöhygien och socialmedicin.

Miljøverndepartementet inrättades i Norge år 1972. Det har ett vidsträckt ansvarsområde som omfattar de flesta delområdena av miljövärden, dvs. vatten, luft, buller och avfallshandtering. Till dess uppgifter hör koordineringen av den lokala planeringen med stöd av byggnads- och planläggningslagen (1965).

Enligt sundhetslagen skall varje kommun i landet ha en hälsönämnd som har rätt och skyldighet att befatta sig med alla hygieniska frågor. Lagen har bestämmelser också om nämndens sammansättning.

Sundhetslagen lägger huvudvikten vid åtgärder som syftar till att förebygga spridningen av smittsamma sjukdomar. Av de miljöhygieniska ärendena ankommer följande enligt sundhetslagen på hälsönämnden: renhållning, dricksvattens- och livsmedelshygien, skadedjur, bostads- och skolhygien, lufthygien, hygien på campingplatser och i samlingslokaler, hållande av djur i tätbebyggelse, badvatten och buller. På hälsönämnden ankommer dessutom enligt andra lagar bl.a. ärenden som gäller livsmedelskontroll, förebyggande av vattenförorening samt tillsyn över slakterier och köttförädlingsanläggningar.

Sundhetslagen förpliktar hälsovårdsnämnderna att meddela hälsovårdsföreskrifter. I särskilda fall kan kungen meddela föreskrifter som gäller samtliga, flera eller enskilda kommuner i landet.

Danmark

Ända till 1970-talet var det hälsovårdsmyndigheterna som ansvarade för miljöhälsovården i Danmark. År 1973 gavs en miljöskyddslag

som reviderades år 1983. Miljöhälsoärendena överfördes nästan i sin helhet till miljöministeriet och till den under detta lydande miljöstyrelsen. Det är miljöstyrelsen som ansvarar för tillsynen. Den har meddelat föreskrifter om luft-, mark- och vattenföroreningar, förorening av havsvatten, tillsyn över avfallshantering och avlopp, oljeskador och skadliga kemikalie-läckagen, inklusive åtgärder i samband med olyckor samt kontroll av bekämpningsmedel och radioaktiva ämnen. Med stöd av vattenförsörjningslagen (1978) hör också detta område under miljöstyrelsens tillsyn. I Danmark trädde år 1992 en ny miljöskyddslag i kraft.

Sundhedsministeriet inledde sin verksamhet i Danmark år 1988.

Medicinalstyrelsen, som före inrättandet av sundhedsministeriet lydde under indenrigsministeriet, underlyder sundhedsministeriet som ett oavhängigt rådgivande organ i hälsofrågor. Merparten av medicinalstyrelsens åtgärder i anslutning till livsmiljön överfördes emellertid till miljöministeriet i samband med att detta inrättades.

Miljöministeriet har också medicinsk sakkunskap, men det upprätthåller ett nära samarbete med medicinalstyrelsen genom gemensamma kommittéer eller under inofficiella former.

Det på kommunnivån vanligaste arrangementet är att kommunstyrelsens uppgifter när det gäller miljöärenden delegeras till någon nämnd, t.ex. tekniska nämnden. Organiseringen av förvaltningen varierar beroende på kommunens invånarantal. Den medicinska och hygieniska sakkunskapen är representerad genom tjänsteläkarsystemet, men de fullmakter som tjänsteläkaren får genom lagstiftningen är inte stora. För livsmedelskontrollen ansvarar veterinärmyndigheterna och för bostadshygienen ansvarar byggnadstillsynsmyndigheterna.

Den under miljöministeriet lydande planläggningsstyrelsen svarar för all planering på riksnivån och regionnivån. Planeringen är på så sätt offentlig att planer som berör länen och kommunerna måste kungöras och det är nödvändigt att allmänheten ges tillfälle att yttra sig om en plan innan den godkänns lokalt.

2.3. Bedömning av nuläget

Allmänt

På grund av den gällande hälsovårdslagens

detaljerade utformning och systematik har den i praktiken i allmänhet varit lätt att verkställa, men i vissa fall har dess stadganden varit svåra att tillämpa i situationer som inte har preciserats i lagstiftningen. Stadgandenas detaljerade utformning har ansetts vara en fördel bl.a. när det gäller att definiera tillsynsobjekten. Genom lagen har det varit möjligt att rätt effektivt förebygga uppkomsten av sanitära olägenheter.

Trots de detaljerade stadgandena har hälsovårdslagen visat sig vara såtillvida flexibel att man med stöd av den har kunnat förebygga också sådana sanitära olägenheter som orsakas av nya, tidigare okända hälsovådliga faktorer som t.ex. formaldehyd och radon.

Medicinalstyrelsen och senare social- och hälsostyrelsen har för de kommunala myndigheter som svarar för miljöhälsovården meddelat föreskrifter och anvisningar som kompletterar lagen och förordningen. I anvisningarna rekommenderas olika riktvärden som underlättar övervakningen. Rekommendationer har meddelats bl.a. om sanitära riktvärden för buller samt om bullermätning och behandling av bullerklagomål, bostäders skick och skötsel, halten av formaldehyd och mikrober inomhus samt om luftväxling och temperaturer. Anvisningar har vidare meddelats om ordnandet av kommunal hälsovård i kemiska farosituationer och om övervakning av de sanitära förhållandena i skolor. I samband med att medicinalstyrelsen drogs in i mars 1991 överfördes den i hälsovårdslagen stadgade ledningen och övervakningen på social- och hälsostyrelsen, och därefter i september 1992 vidare på social- och hälsovårdsministeriet.

I fråga om livsmedel har anvisningar meddelats om användning av transportlådor för livsmedel och om olägenheter som orsakas av missbruk av dem, om kiosker med servering och gatukök, om mjukglassens försäljningsanordningar samt om livsmedelsförsäljning från kiosker och servicestationer.

Jord- och skogsbruksministeriet har meddelat anvisningar inom sitt eget verksamhetsområde.

I fråga om hushållsvatten har social- och hälsostyrelsen (social- och hälsovårdsministeriet) meddelat föreskrifter bl.a. om de hygieniska kraven på hushållsvatten, om övervakning av kvaliteten på hushållsvatten samt om vilka ämnen som får användas vid behandling av hushållsvatten.

Före miljövårdslagstiftningens tillkomst har

man genom hälsovårdslagens stadganden om förläggande av farliga anläggningar också märkbart främjat miljövårdens målsättningar. Utvecklingen av miljövårdslagstiftningen har lett till att hälsovårdslagstiftningens och miljövårdslagstiftningens tillämpningsområden delvis överlappar varandra. Överlappningen har lett till behörighetsproblem myndigheterna emellan, det oaktat att man försökt göra de på grund av den reviderade övriga lagstiftningen nödvändiga ändringarna och preciseringarna i hälsovårdslagen. Det har varit nödvändigt att lösa myndigheternas behörighetskonflikter i högre rättsinstanser.

Behovet att revidera lagen

Förändringarna i befolknings- och näringsstrukturen, den teknologiska utvecklingen och välbefinnandets ökning i samhället, urbaniseringen samt hälsovårdens utveckling har lett till att begreppet och innebörden av sanitär olägenhet har förskjutits en hel del sedan den gällande hälsovårdslagen stiftades. De miljörelaterade sanitära olägenheterna har, från alltjämt existerande mikrobiologiska risker, utvidgats till att omfatta också kemiska, fysikaliska och psykosociala miljöfaktorer. Då kunskapen om livsmiljöns inverkan på befolkningens hälsa ökar, strävar man till att allt effektivare minska de riskfaktorer som beror på miljöförstöringen.

De förändringar som skett i livsmiljön samt de ökade kunskaperna om miljöns tillstånd och betydelse har i förening med förändrade attityder och värderingar lett till lagstiftningsreformer över hela världen. För de olika sektorerna av miljövården har speciallagstiftning utvecklats också i Finland. Flera av dessa författningar gäller också människornas hälsa. I och med de ökade kunskaperna om livsmiljöns betydelse för hälsan har medborgarna i allt större utsträckning visat benägenhet att påverka beslutsfattandet om den egna livsmiljön. Den gällande hälsovårdslagen motsvarar i detta avseende inte längre dagens krav.

Hälsovårdslagen har en hel del ytterst detaljerade, tekniska stadganden som å ena sidan i allmänhet har gjort det lätt att tillämpa lagen i den praktiska övervakningsverksamheten men å andra sidan har inneburit svårigheter när det gäller att tillämpa lagen på ärenden som inte uttryckligen räknas upp i lagen. Lagens detaljerade stadganden har emellertid också lett till

att tillsynsresurser ofta har bundits till objekt som är av sekundär betydelse ur hälsoskyddssynpunkt. T.ex. detaljerade förteckningar över produkter som får hållas till salu i livsmedelskiosker och saluhallar grundar sig inte tillnärmelsevis alltid på livsmedelshygieniska aspekter, utan dessa förteckningar har utnyttjats t.o.m. för att reglera förhållandena mellan olika former av handel.

Också speciallagstiftningen om miljövården, vilken trätt i kraft och vissa aktuella lagrevideringsprojekt förutsätter att hälsovårdslagen ändras.

Här kan nämnas bl.a. lagen om miljötillståndsförfarande, avfallslagen, luftvårdslagen, bullerbekämpningslagen, vattenlagen, lagen om smittsamma sjukdomar, lagen om skydd i arbete, kemikalielagen (744/89), byggnadslagen samt veterinärvårdslagen (685/90).

Hälsovårdslagens förteckning över lokaler som förutsätter förhandsgranskning och godkännande är föråldrad både till ordalydelse och i sak. Utvecklingen inom förvaltningen är den att de förekommande tillståndsförfarandena där det är möjligt ersätts med anmälningsförfaranden. Hälsoskyddsmyndigheten kan emellertid efter anmälan uppställa förpliktelser för verksamhetsidkare i syfte att förebygga eventuell sanitär olägenhet. Det är skäl att överföra de detaljerade förteckningarna och tekniska bestämmelserna från lagen till förordningen.

De stadganden som gäller förfarandet för godkännande av anläggningar och fabriker som orsakar sanitär olägenhet har ändrats. Enligt den föreslagna hälsoskyddslagen skall förläggningstillstånd, som alltjämt skall krävas enligt lagen, sökas och beviljas i den ordning som lagen om miljötillståndsförfarande stadgar. Stadgandena om behandling av förläggningstillstånd har även varit bristfälliga med beaktande av detta tillståndets stora betydelse. Tillståndsförutsättningarna föreslås, i likhet med de omständigheter som skall beaktas vid behandlingen, bli preciserade i hälsoskyddslagen.

Det stadgande i hälsovårdslagen, enligt vilket tillstånd för verksamhet som orsakar sanitär olägenhet inte förutsätts när det i en stads- eller byggnadsplan föreskrivs var verksamheten kan förläggas, är inte i samtliga fall tillräckligt från hälsoskyddssynpunkt. Genom planebestämmelser är det i allmänhet inte möjligt att tillräckligt exakt definiera verksamhet som medför olägenhet och det är således inte heller möjligt att på

förhand precisera eventuella villkor för verksamheten. Hänvisningen till stads- och byggnadsplan föreslås därför bli slopad.

Stadgandena om renhållning och avlopp överlappar i många avseenden stadgandena om vattenförsörjning och avfallshantering och de är inte alltid motiverade från sanitär synpunkt. Lagrummen bör ses över så att de endast innehåller stadganden som behövs för att trygga de sanitära förhållandena.

Hälsovårdslagen har inga stadganden om evenemang där stora mängder människor samlas. I samband med sådana evenemang kan förorenat hushållsvatten, felaktig hantering av livsmedel och bristfälliga hygieniska arrangemang ge upphov till verkligt omfattande epidemier och t.o.m. betydande ekonomiska förluster.

Avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-avtalet) förutsätter att Finland harmoniserar sin lagstiftning med de i avtalen nämnda direktiven. Den föreslagna hälsoskyddslagen beaktar principerna i direktivet om hushållsvatten och om allmän livsmedelshygien.

De viktigaste allmänna anvisningarna om bedömning av sanitär olägenhet skall enligt den nya lagen utfärdas koncentrerat genom social- och hälsovårdsministeriets beslut. Stadgandena om utfärdande av bindande föreskrifter föreslås bli reviderade med beaktande av de numera gällande allmänna normgivningsprinciperna.

3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

3.1. Mål och medel

Faktorer som påverkar sundheten i livsmiljön är befolkningsökningen, urbaniseringen, industrialiseringen, den allmänna förbättringen av levnadsstandarden i förening med förbättrad hygien samt ökningen av utbud på och användningen av konsumtionsförnödenheter och tjänster. Förändringarna i samhällsstrukturen har emellertid också ökat belastningen på livsmiljön. De utsläpp i livsmiljön vilka härrör sig från trafiken och energiproduktionen utgör en betydande del av de potentiella sanitära olägenheterna i livsmiljön. Den industriella verksamhetens påverkan sträcker sig allt längre och antar allt flera nya former. En följd av den allt mera koncentrerade bosättningen och in-

dustriverksamheten är att de därmed sammanhängande funktionernas lokala effekter på livsmiljöns sanitära kvalitet ökar. Detta innebär att också följderna av en eventuell miljökatastrof kan sprida sig över stora områden. Sanitära olägenheter som orsakas av livsmiljön borde kunna förebyggas i ett så tidigt skede som möjligt, med beaktande av för tillfället kända och tillbudsstående resurser.

Syftet med den föreslagna hälsoskyddslagen är att betona vikten av att en hälsosam livsmiljö upprätthålls och främjas i all verksamhet.

Avsikten med lagförslaget är att rationalisera förvaltningen av hälsoskyddet. Bedömningen av eventuella sanitära olägenheter som orsakas av livsmiljön ankommer på yrkeskunniga personer inom hälsovården. Verkställigheten av hälsoskyddslagen skulle därför alltså ske inom social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde. Verkställigheten av den gällande hälsovårdslagen har skett inom social- och hälsovårdsministeriets och till vissa delar inom jord- och skogsbruksministeriets samt livsmedelsverkets förvaltningsområde. Hälsovårdsmyndigheternas befogenheter har i förslaget preciserats så att de gäller livsmiljöns kvalitet endast till den del denna inverkar på befolkningens och individens hälsotillstånd. Man har vid rationaliseringen av förvaltningen varit mån om att undvika överlappande tillstånds-, anmälnings- och godkännandeförfaranden.

Befolkningens hälsa är en av de skyddade rättsliga nyttigheterna inte bara i den hälsoskyddslag som nu föreslås utan också i flera andra lagar. Sådana lagar är bl.a. luftvårdslagen, bullerbekämpningslagen, vattenlagen, avfallslagen, kemikalielagen, strålskyddslagen, livsmedelslagen, lagen om köttbesiktning, lagen om mjölkkontroll, produktsäkerhetslagen, produktansvarslagen samt byggnadslagen. Dessutom finns det ett flertal andra lagar med stadganden vilkas syfte är att skydda människans hälsa eller påverka sundheten i livsmiljön.

Kunskaperna om vilka faktorer som påverkar sundheten i livsmiljön har ökat i takt med att undersökningsmetoderna utvecklats. I synnerhet de epidemiologiska och toxikologiska undersökningsmetoder som utvecklats har förbättrat möjligheterna att bedöma hälsoriskerna i livsmiljön. Vid sidan av de traditionella mikrobiologiska och hygieniska riskfaktorerna med kort verkningstid ökar behovet att före-

bygga från komplexa källor härstammande kemiska exponeringars långtidsverknningar.

I och med ökade kunskaper är medborgarna i allt större utsträckning intresserade av att påverka kvaliteten i livsmiljön. Detta är möjligt endast ifall medborgarna får adekvat information om de riskfaktorer som förekommer i livsmiljön. Ett av syftena med förslaget har också varit att förbättra den allmänna kunskapsnivån gällande hälsoskydd.

Den föreslagna hälsoskyddslagen är huvudsakligen en ramlag som anger de allmänna målen för hälsoskyddet och stadgar om rätten att ingripa i verksamhet som orsakar sanitär olägenhet. Målet med lagen är att öka framförallt de lokala hälsovårdsmyndigheternas sakkunskap och möjligheter att identifiera nya oförutsedda sanitära olägenheter. Avsikten är att genom flexibla stadganden göra det möjligt att beakta lokala förhållanden vid planeringen och övervakningen av hälsoskyddet. I synnerhet samarbetet med miljöförvaldsmyndigheterna kommer att öka.

3.2. De viktigaste förslagen

Förslaget till hälsoskyddslag upptar de allmänna principer och stadganden med stöd av vilka livsmiljöns sanitära kvalitet kan tryggas.

Sådan verksamhet som påverkar livsmiljön skall enligt förslaget så långt som möjligt planeras så att sundheten i befolkningens och individens livsmiljö upprätthålls och främjas. Sådana i förordningen nämnda funktioner som orsakar sanitär olägenhet skulle enligt förslaget förutsätta tillstånd av miljöförvaldsmyndigheten. Om vissa funktioner som påverkar sundheten i livsmiljön skulle dessutom göras anmälan till hälsoskyddsmyndigheten för att vederbörlig övervakning skulle kunna ordnas.

I samband med att miljöförvaldsmyndigheten beviljar tillstånd för en verksamhet borde den kunna uppställa villkor i syfte att förebygga sanitära olägenheter. I samband med att hälsoskyddsmyndigheten behandlar verksamhetsanmälningar skulle den kunna meddela förbud, föreskrifter eller anvisningar i syfte att förebygga uppkomsten av sanitära olägenheter.

Anmälan skulle enligt förslaget göras om förläggande av ett arbetsrum, som eventuellt förorsakar sanitär olägenhet, eller till sina sanitära verkningar motsvarande verksamhet, till en byggnad där det finns bostadslägenheter

samt om inrättande av en lokal, t.ex. en samlingslokal, för vars sanitära arrangemang med hänsyn till besökarantalet eller verksamhetens natur borde uppställas särskilda krav. Anmälan skulle också göras om att en livsmedelslokal inrättas eller tas i bruk, om att en för allmänt bruk avsedd bastu, siminrättning, badanläggning, simhall eller badstrand tas i bruk samt om att en för hållande av djur avsedd byggnad eller inhägnad förläggs på ett stads- eller byggnadsplaneområde. Anmälan skulle emellertid inte behöva göras i det fall att ett område som i stads- eller byggnadsplanen har reserverats för hållande av djur ligger inom ett jordbruksområde eller i det fall att miljöförvaldsmyndighetens godkännande behövs för verksamheten.

Enligt förslaget skulle den kommunala hälsoskyddsmyndigheten på förhand skaffa sig beredskap för exceptionella situationer. Hälsoskyddsmyndigheten skulle i syfte att förebygga olyckor, i samarbete med övriga myndigheter och inrättningar på förhand vidta beredskaps- och försiktighetsåtgärder i syfte att förebygga speciella situationer som medför hälsofara.

Förslaget innehåller allmänna krav på vatten avsett att användas som hushållsvatten. Vidare uppställs förpliktelser som innebär att vattentäkter och vattenverk skall planeras, förläggas, byggas och skötas så att vattnets hygieniska kvalitet inte äventyras.

I syfte att trygga hushållsvattnets hygieniska kvalitet skall verksamhetsidkaren, med tanke på att vederbörlig övervakning skall kunna utföras, göra anmälan om sådant vattentags läge och metod för vattenbehandling, som hör till ett vattenverk och en anläggning som levererar förpackat hushållsvatten. För att säkerställa tillgången på hälsosamt hushållsvatten liksom även för att trygga kommunaltekniska funktioner innehåller lagförslaget, i likhet med den gällande hälsovårdslagen, stadganden om anslutningsskyldighet till allmän vattenledning. Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten skulle kunna besluta om undantag från den allmänna anslutningsskyldigheten.

Förslaget innehåller ett allmännt stadgande i syfte att förebygga avfall och avloppsvatten förorsakade sanitära olägenheter. Tillsynen över avfallshanteringen baserar sig emellertid i huvudsak på avfallslagen också i fråga om sanitära omständigheter. Motsvarande stadganden som i fråga om anslutning till vattenledning gäller också anslutning till avlopp.

För att säkerställa sundheten i byggnader och deras omgivning föreslås stadganden om en allmän skyldighet att upprätthålla och främja en sund livsmiljö för befolkningen och individen i samband med planeringen och genomförandet av byggnadsprojekt.

Förslaget inbegriper allmänna principer i fråga om sundheten i byggnaders och deras omgivningars samt allmänna områdets utrustning, underhåll, skötsel och användning. De material, den fasta utrustning och de anordningar som används i en byggnad och dess grundkonstruktioner bör vara av en sådan beskaffenhet att de inte orsakar sanitär olägenhet. I förslaget stadgas dessutom om sanitära krav på utrymmen som är avsedda för människors vistelse.

Liksom i fråga om hushållsvatten inbegriper förslaget hygieniska principer för tillverkning, transport, förvaring och behandling av livsmedel. För att trygga hygienien vid hantering av livsmedel som är avsedda att säljas eller överlåtas i samband med yrkes- eller näringsverksamhet bör verksamhetsidkaren enligt förslaget göra en anmälan om livsmedelslokalen innan den anläggs eller tas i bruk.

För att förebygga att epidemier sprids i samband med folksamlade allmänna tillställningar skall till hälsoskyddsmyndigheterna enligt förslaget göras anmälan om tillställningen för att vederbörlig tillsyn skall kunna utföras. Hälsoskyddsmyndigheten kunde med anledning av anmälan dels meddela anvisningar och föreskrifter som behövs för att förebygga sanitär olägenhet, dels begränsa utbudet av produkter som får säljas eller överlåtas i samband med tillställningen. Den som ordnar en allmän tillställning bör enligt förslaget därutöver ombesörja att det för deltagarna i tillställningen finns tillräckliga hygieniska arrangemang på området och att tillgången på sådant hushållsvatten som uppfyller de sanitära kraven är tillräcklig.

För att möjliggöra övervakning av de sanitära förhållandena inom flyg-, vatten- och landtrafiken stadgar lagförslaget om en förpliktelse att göra anmälan om sådana utrymmen på trafikmedel vilka används för livsmedelshandling.

Förslaget stadgar vidare om förpliktelse att planera, utrusta samt underhålla och sköta en campingplats och annat motsvarande för in kvartering avsett område samt en simhall, badanläggning, bastu och siminrättning liksom

även en för allmänt bruk avsedd badstrand och annat motsvarande område så att användningen av dessa inte medför sanitär olägenhet. Hälsoskyddsmyndigheten skall regelbundet kontrollera kvaliteten på badvattnet.

För att hälsoskyddsmyndigheten skall kunna kontrollera förekomsten av smittspridande skadedjur skall den enligt förslaget bemyndigas att förordna om åtgärder för att utrota skadedjur, då dessa kan anses sprida sjukdomar eller annars orsaka sanitär olägenhet.

I syfte att öka kunskaperna om kommunens sanitära förhållanden skall hälsoskyddsmyndigheterna enligt förslaget aktivt informera kommuninvånarna, verksamhetsidkarna samt även övriga myndigheter om sådant som påverkar det sanitära tillståndet i miljön. Avsikten är att hälsoskyddsmyndigheterna genom handledning och upplysning ger medborgarna sådan information att de kan göra sina val medvetna om åtgärdernas inverkan på hälsan och så att de i sin verksamhet eftersträvar från sanitär synpunkt gynnsamma lösningar.

Den föreslagna hälsoskyddslagen skulle ålägga hälsoskyddsmyndigheterna att samarbeta med övriga myndigheter i hälsoskyddsärenden. Samarbetet mellan kommunerna är viktigt, liksom också det interna samarbetet mellan de kommunala myndigheterna, särskilt för uppföljningen av projekt med omfattande verkningar.

4. Propositionens verkningar

4.1. Ekonomiska verkningar

Den föreslagna lagstiftningen har inga direkta, betydande verkningar på statens eller kommunernas ekonomi. Verkställigheten av den föreslagna lagen förutsätter inte att några nya tjänster inrättas vid social- och hälsovårdsministeriet eller länsstyrelserna. De myndigheter som svarar för styrningen och ledningen av hälsoskyddet bör till sitt förfogande få tillräckliga anslag för att ge ut anvisningar om hälsoskyddet och göra utredningar som förutsätter omedelbara åtgärder samt för att köpa sakkunnigtjänster från sakkunnig- och forskningsinrättningar.

I kommunerna som har ansvar för verkställandet av lagen, kan man emellertid räkna med att kunna göra vissa kostnadsbesparingar, eftersom lagen är en allmän ramlag och således

ger kommunerna möjligheter att med beaktande av den lokala näringsstrukturen ordna övervakningen i enlighet med kommunernas egna förhållanden. I och med att lagen betonar samarbetet mellan olika myndigheter ökar den flexibiliteten i övervakningen och förbättrar därmed dess resultat, utan att medföra några särskilda tilläggsutgifter i kommunerna.

Enligt lagförslaget kunde kommunen uppbära avgifter hos näringsidkarna för de anmälningar som kommunen behandlar. Kommunen skulle likaså ha rätt att uppbära ersättning för tillsynen över de föreskrifter som meddelats på grund av anmälningarna samt för kvalitetsövervakning av hushållsvatten och badvatten. Med inkomsterna av dessa åtgärder, som taxeras enligt självkostnadsprincipen, är det möjligt att åtminstone delvis täcka kostnaderna för hälsotillsynen.

4.2. Verknings i fråga om organisation och personal

Den föreslagna lagen kommer inte att få några särskilda organisatoriska verkningar när det gäller staten eller kommunerna. Verkställigheten av lagen är inte längre bunden till hälsovårdsnämnden, utan kommunen skulle själv ha rätt att besluta vilket kommunalt organ som skall svara för tillsynen på kommunens område. Det blir således möjligt att ordna tillsynen på det sätt som är lämpligast i varje kommun.

Verkställigheten av lagen förutsätter inga tilläggsresurser i kommunerna, utan tillsynsuppgifterna borde klaras av med de nuvarande resurserna, även om EES-avtalet och ett eventuellt senare medlemskap i Europeiska Unionen kommer att innebära ytterligare vissa rapporterings- och andra förpliktelser i anslutning till tillsynen över hälsoskyddet.

4.3. Miljöeffekter

Lagen kan allmänt anses ha en positiv effekt på den fortsatta utvecklingen av miljöskyddet i vårt land. Även om lagens främsta syfte är att skydda och främja människornas hälsa, har de av lagen förutsatta miljöpåverkande åtgärderna betydelse också för miljöskyddet. Speciellt det av lagen föreskrivna förfarandet vid förläggningstillstånd och anmälan påverkar i väsentlig

grad kvaliteten på närmiljön när det gäller olika projekt och på så sätt verkar man också för att syftena i fråga om miljöskyddet uppnås.

5. Beredningen av propositionen

5.1. Beredningsskeden och beredningsmaterial

Social- och hälsovårdsministeriet tillsatte den 27 augusti 1986 en kommission med uppgift att reda ut behovet av att revidera hälsovårdslagen med beaktande av samhällets och näringslivets utveckling samt den nya lagstiftning och förvaltning som inverkar på miljöhälsovården. Kommissionen skulle särskilt fästa avseende vid samarbetet och arbetsfördelningen mellan miljöhälsovårdens uppgiftsområde samt miljöministeriets, jord- och skogsbruksministeriets samt handels- och industriministeriets förvaltningsområden. Kommissionen skulle göra upp förslag till behövliga ändringar i hälsovårdslagen och vid behov också i andra författningar i nära anslutning till den.

Kommissionen beslöt i sitt betänkande av den 31 mars 1988 (kommittébetänkande 1988:13) föreslå en totalrevidering av hälsovårdslagen.

Social- och hälsovårdsministeriet tillsatte den 22 mars 1989 en arbetsgrupp med uppgift att bereda de förordningar som det i hälsovårdslagkommissionens betänkande ingående förslaget till hälsoskyddslag förutsätter. Arbetsgruppen överlämnade sitt förslag (Arbetsgruppspromemoria 1989:20 SHM) till social- och hälsovårdsministeriet den 29 december 1989.

5.2. Remissutlåtanden

Social- och hälsovårdsministeriet inbegärde i juli 1988 utlåtanden om kommissionens förslag från 46 myndigheter och organisationer. I augusti 1990 sände social- och hälsovårdsministeriet arbetsgruppens promemoria på en lika omfattande remissomgång. Till promemorian hade också fogats ett utkast till regeringens proposition med förslag till hälsoskyddslag med de ändringar som gjorts efter de första utlåtandena. Inom social- och hälsovårdsministeriet har man därefter fortsatt beredningen av lagförslaget utgående från utlåtandena, beaktande särskilt de förändringar som skett i statens och kommunernas förvaltning, den

ändrade miljövårdslagstiftningen och EES-avtalet. Social- och hälsovårdsministeriet begärde i juli 1993 utlåtanden om det slutliga utkastet till propositionen av de viktigaste myndigheter-na och organisationerna.

6. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

Propositionen har beröringspunkter med det i statsrådets regi inledda projektet för utvecklande av förvaltningen, utgående från vilket statsrådet den 17 juni 1993 fattade principbeslut. I beslutet konstateras bl.a. att miljöförvaltningen på regional nivå samlas till regioncentrer som lyder under miljöministeriet genom

sammanslagning av vatten- och miljödistrikten och länsstyrelsernas miljöuppgifter samt, enligt vad som senare särskilt bestäms, miljöhälsovårdsuppgifterna. Regioncentrerna skulle till tillbörliga delar underlyda jord- och skogsbruksministeriet samt social- och hälsovårdsministeriet.

Propositionen ansluter sig vidare till propositionen med förslag till lagar om ändring av strafflagen och vissa andra lagar, vilka hör till det andra skedet i totalrevideringen av strafflagstiftningen (RP 94/93 rd). Enligt strafflagspropositionen skall de för närvarande i den materiella lagstiftningen ingående, med fängelsestraff förenade straffstadgandena sammanställas i strafflagen.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslagen

1.1. Hälsoskyddslag

1 kap. Allmänna stadganden

1 §. *Lagens syfte.* I lagrummet föreslås stadganden om lagens syfte. Syftet med lagen är att skydda människans hälsa. Hälsoskyddet skulle gå ut på att upprätthålla en livsmiljö som är så gynnsam som möjligt för befolkningens och individens hälsa. Till hälsoskyddet skulle höra — på samma sätt som enligt den gällande hälsovårdslagen — förebyggandet av förutsägbara sanitära olägenheter samt undanröjande och minskning av konstaterade olägenheter.

I stället för de två begreppen sanitär olägenhet och hälsofara i den gällande hälsovårdslagen används i lagförslaget begreppet sanitär olägenhet.

Med sanitär olägenhet avses i lagförslaget av någon faktor eller omständighet i livsmiljön orsakad konstaterad störning i människans hälsotillstånd t.ex. sjukdomssymtom, patologiska förändringar i celler eller organ, sjukdomar och som sista stadium döden. Sådana konkreta olägenheter är t.ex. huvudvärk och illamående till följd av avgaser i uteluften, magont eller annan sjukdom till följd av

kemikalier i dricksvatten samt trötthet och nervositet till följd av fortsatt störd nattsömn.

Med sanitär olägenhet avses också långvarig eller kortvarig exponering av ett farligt kemiskt ämne, i sådan mängd att en sjukdom eller någon annan sanitär olägenhet kan uppkomma. Ett sådant förhållande kan uppstå t.ex. då hushållsvattnet innehåller ett farligt ämne i en koncentration som överstiger den på toxikologiska grunder fastställda oskadlighetsgränsen (riktvärde). Sanitär olägenhet kan uppkomma också genom att en livlig trafikled förläggs i omedelbar närhet av en lekplats för barn, genom att det från ett diskotek i oskälig grad tränger in buller i en bostad eller genom att det i dricksvattnet förekommer mikrober i sådana mängder att de anses skadliga för hälsan.

Med livsmiljö avses i lagförslaget människans närmiljö, t.ex. omgivningen i närheten av bostaden, samt den miljö i vilken människan färdas och rör sig. Livsmiljön inbegriper också bostadens inneutrymmen. Däremot inbegriper livsmiljön i denna lags bemärkelse t.ex. inte det yttersta luftlagret (stratosfären), även om en uttunning av ozonskiktet kan öka risken för hudcancer.

2 §. *Allmänna principer.* I denna paragraf föreslås intagandet av en förpliktelse att beakta hälsoskyddsaspekter vid planeringen av samhällsfunktioner. Hälsoskyddet förutsätter att

planeringen och byggandet av livsmiljön samt därpå inverkan verksamheter, liksom även andra faktorer som individen inte på ett avgörande sätt kan påverka genom sina egna val, styrs så att förutsättningarna för att upprätthålla människornas hälsa blir möjligast gynnsamma.

I paragrafen ingår den allmänna principen att all industriell och annan näringsverksamhet, vård- och andra servicefunktioner samt rekreation och annan motsvarande verksamhet skall planeras och förverkligas så att sanitära olägenheter förebyggs. Förpliktelsen att förebygga uppkomsten av sanitära olägenheter föreslås gälla också sådana tjänster, vars användare kan komma att utsättas för skada, om verksamheten inte är ordnad på ett ändamålsenligt sätt. Det är här fråga om vård- och annan serviceverksamhet samt om rekreationsverksamhet och andra därmed jämförbara funktioner. T.ex. ett sjukhus, ett daghem, en skola eller annan liknande anläggning som är avsedd för särskilt känsliga grupper bör inte förläggas till en plats där sanitär olägenhet kan uppkomma genom livlig trafik, buller från industrier eller samhällsfunktioner eller genom miljöföroreningar. Anläggningar som uppsöks i hälsofrämjande syfte, t.ex. idrotts-, motions-, bad- och massageanläggningar, bör inrättas och skötas på ett sådant sätt att via dem inte sprids smitta från en besökare till en annan eller att kunderna försakars andra sanitära olägenheter.

Målet är att alla för tillfället kända och reella möjligheter att förebygga sanitära olägenheter skulle tillämpas. Förekomsten av kemiska, fysikaliska och biologiska faktorer som orsakar sanitära olägenheter borde kunna förebyggas eller nedbringas till ett minimum. Genom att livsmiljön omformas på detta sätt samt genom att befolkningens aktiviteter och beteende styrs på ett sätt som främjar sunda levnadsförhållanden, förebyggs uppkomsten av sjukdomar samt andra fysiska, psykiska och sociala skador. Dessutom hindras existerande sjukdomar från att bli värre. I verksamheten skulle så långt som möjligt beaktas särskilt känsliga individer eller grupper samt dessas olika förutsättningar och därav följande särskilda krav. Till dessa grupper hänförs t.ex. åldringar, handikappade, barn, havande kvinnor samt astmatiker och andra kroniskt sjuka.

3 §. *Förhållande till vissa författningar.* Om hälsoskyddet skulle utöver denna lag och de

med stöd därav utfärdade stadgandena och bestämmelserna dessutom gälla vad som stadgas eller bestäms i andra lagar eller med stöd av dem.

Arbetarskyddslagstiftningen har till uppgift att bevara och främja arbetstagarnas hälsa genom att minska av arbetsförhållandena orsakade hälsofaror och skador och genom att öka sådana faktorer som befrämjar arbetstagarnas fysiska, psykiska och sociala välbefinnande. Hälsoskyddslagen kompletterar arbetarskyddslagstiftningen.

Kemikalielagen innehåller specialstadganden om kemikalier samt om framställning, import, export, överlåtelse, innehav och förvaring, teknisk och annan användning och testning av kemikalier samt om annan härmed jämförbar hantering av kemikalier.

Om användning av strålning och om andra funktioner, som medför eller kan medföra att någon utsätts för hälsovadlig strålning, stadgas i strålskyddslagen.

Om hälsoskyddet inom försvarsmakten stadgas i lagen om hälsovården inom försvarsmakten (322/87). Enligt lagen skall militärmyndigheterna svara för den lokala hälsovården.

Sundheten i livsmiljön beaktas i flera lagar som gäller miljövården samt i byggnadslagstiftningen. I byggnadslagen, luftvårdslagen, buller- och bekämpningslagen, vattenlagen och lagen angående vissa grannelagsförhållanden nämns människornas hälsotillstånd bland de skyddade rättsliga nyttigheterna. Metoderna att uppnå hälsoskyddets och miljövårdens mål är oftast likartade. Med stöd av hälsoskyddslagen bedöms de hälsorisker som människan utsätts för med beaktande av hennes livsmiljö som en helhet och medlen påvisas för att avvärja dessa risker.

Livsmedelslagen stadgar om förebyggande av sådana sanitära och ekonomiska skador som kan drabba livsmedelskonsumenter. I hälsoskyddslagen stadgas om tillsyn över de hygieniska förhållanden under vilka livsmedelshandlingen sker.

2 kap. Myndigheterna och deras uppgifter

4 §. *Den högsta styrningen och tillsynen.* Enligt lagförslaget skulle planeringen och styrningen av samt tillsynen över hälsoskyddet ankomma på social- och hälsovårdsministeriet. Livsmedelsverket, som lyder under handels-

och industriministeriet, skulle svara för verkställigheten och styrningen av tillsynen över hälsoskyddslagens stadganden om livsmedelshygien.

Enligt 3 mom. skall social- och hälsovårdsministeriet vid behov meddela allmänna anvisningar om bedömningen av sanitära olägenheter. Dessa anvisningar skulle läggas till grund när det gäller att i enskilda fall överväga begränsningar för verksamhet som medför sanitär olägenhet. De anvisningar som eventuellt meddelas med stöd av stadgandet skulle styra myndigheterna vid planeringen av hälsoövervakningen och beslutsfattandet. De allmänna anvisningarna kunde t.ex. gälla den — med beaktande av principen om bästa tillgängliga kunskap — godtagbara mängden av en känd skadlig faktor i livsmiljön. De förpliktelser som följer av internationella överenskommelser bör beaktas i anvisningarna. Genom allmänna anvisningar skulle en enhetlig bedömning av sanitära olägenheter i olika delar av landet möjliggöras. Social- och hälsovårdsministeriet skulle dock inte ge några riktvärden för luftkvalitet och buller till den del det redan finns sådana av statsrådet med stöd av luftvårdslagen och bullerbekämpningslagen fastställda riktvärden.

5 §. *Regionalt hälsoskydd.* Den regionala styrningen och övervakningen av hälsoskyddet skulle ankomma på länsstyrelsen. Länsstyrelsens uppgift skulle även bestå i att handleda, styra och övervaka kommunerna i hälsoskyddsfrågor.

6 §. *Kommunens uppgifter inom hälsoskyddet.* Enligt lagförslaget skulle kommunen inom sitt område dra försorg om hälsoskyddet. Hälsoskyddet definieras innehållsmässigt i lagförslagets 1 § och de allmänna principerna anges i 2 §. Kommunen skulle således i samband med samhällsplaneringen, trafikplaneringen samt när den planerar förläggande av sjukhus, vård- och serviceinrättningar, skolor, produktionsinrättningar och bostadsområden och även i övrigt när den fattar beslut som påverkar samhällsstrukturen beakta de krav som hälsoskyddet ställer. Kommunen skulle på eget initiativ sörja för att hälsosynpunkter i tillräcklig utsträckning beaktas i allt beslutsfattande som berör livsmiljön.

Genom anvisningar och föreskrifter som meddelas i samband med tillstånds- och anmälningsförfarandet är det möjligt att dra försorg om förebyggande, minskning och undanröjan-

de av sanitära olägenheter i livsmiljön. Kommunen skulle vidare med stöd av den föreslagna 51 § kunna meddela den som orsakar en sanitär olägenhet nödvändiga föreskrifter för att undanröja olägenheten eller hindra dess uppkomst. En sådan föreskrift kunde förenas med vite, hot om tvångsutförande eller hot om att verksamheten helt eller delvis kan avbrytas. De medel som står till buds för att förebygga, minska och undanröja en sanitär olägenhet skulle vara beroende dels av verksamhetens natur, hur allvarlig den sanitära olägenheten är, hur omedelbar eller omfattande den är och dels även av de möjligheter som kommunen och verksamhetsidkaren skulle känna till och förfoga över för att undanröja, begränsa eller förebygga den sanitära olägenheten.

Kommunen borde aktivt ombesörja att livsmiljöns tillstånd i fysikaliskt, kemiskt och biologiskt hänseende följs upp. På kommunnivå skulle ett nära samarbete mellan miljö- och hälsoskyddsmyndigheterna vara nödvändigt för att resurserna skulle kunna inriktas på ett ändamålsenligt sätt. Information om förändringar i livsmiljöns sanitära tillstånd skulle kunna fås fram också genom att en verksamhetsidkare, som genom sin verksamhet orsakar eventuell sanitär olägenhet, påförs ett kontrollåläggande angående vissa faktorer som påverkar det sanitära tillståndet i livsmiljön.

Hälsoskyddsmyndigheternas övervakning av de sanitära förhållandena i livsmiljön spelar en viktig roll när det gäller att upprätthålla och främja livsmiljöns sanitära tillstånd. Åt en verksamhetsidkare kunde vid behov meddelas föreskrifter i syfte att förebygga sanitär olägenhet.

Hälsoskyddet skulle enligt förslaget främjas inte bara genom förelägganden och förbud utan också genom rådgivning och handledning. Genom information om hälsoskyddet är det möjligt att ge befolkningen bättre förutsättningar att fatta avgöranden som främjar den egna hälsan. Hälsoskyddsmyndigheten bör särskilt på förhand handleda verksamhetsidkare så att de kommer på sådana tekniska lösningar, t.ex. vid planeringen av sådan verksamhet som förutsätter anmälan, att de uppfyller kraven i denna lag. På så sätt kan man undvika eventuella kostsamma reparationsåtgärder efter det att verksamheten redan har inletts eller undvika att verksamheten till och med måste avbrytas eller förbjudas.

Kommunen bör förmedla information om livsmiljöns sanitära tillstånd. Avsikten är att såväl kommuninvånarna som de olika kommunala myndigheterna, liksom också de myndigheter som styr hälsoskyddet regionalt och lokalt, skulle ha tillräcklig tillgång till information om livsmiljöns tillstånd och förändringar i detta.

7 §. *Kommunal hälsoskyddsmyndighet.* Enligt lagförslaget skulle en av kommunen därtill förordnad nämnd eller något annat organ sköta de uppgifter som hör till hälsoskyddet. Nämnden eller organet kan också bildas av flera kommuner. Kommunen kan, såsom fallet är också enligt annan lagstiftning, själv besluta vilka uppgifter kommunen vill delegera till en underställd tjänsteinnehavare. I fråga om sökande av ändring i tjänsteinnehavares beslut stadgas enligt lagförslaget i 56 §.

8 §. *Beredskap för exceptionella situationer.* Den föreslagna paragrafen stadgar liksom gällande 82 a § hälsovårdslagen om förpliktelsen att upprätthålla beredskap för situationer som medför särskild sanitär olägenhet. Det kan vara fråga t.ex. om kemikalieolyckor eller om eventuella risker i samband med förvaring av kemiska ämnen inom kommunens område. Beredskapen skulle förutsätta att kommunens hälsoskyddsmyndighet skulle låta utreda och i sin verksamhet skulle beakta alla sådana faktorer inom sitt distrikt som kan medföra plötslig sanitär olägenhet. Beredskapen för exceptionella situationer förutsätter samarbete bl.a. med kommunens brand- och räddningsmyndigheter.

3 kap. Tillståndspliktig verksamhet

9 §. *Förläggningstillstånd.* I 26 § i den gällande hälsovårdslagen stadgas att en fabrik, en inrättning eller ett lager, som kan anses medföra sanitär olägenhet för omgivningen, får förläggas endast till en sådan plats som hälsovårdsnämnden på ansökan har godkänt (förläggningstillstånd). Om förläggningsplatsen är reserverad i stads- eller byggnadsplanen behövs något godkännande dock inte.

Enligt lagförslaget skulle tillstånd utverkas för verksamhet som kan medföra sanitär olägenhet. Avsikten är att genom förordning, i likhet med den gällande hälsovårdsförordningen, precisera de industriella och därmed jämförbara funktionerna som tillståndssystemet

met gäller. Det är meningen att genom förordning stadga att tillstånd förutsätts för sådan verksamhet som medför eventuell sanitär olägenhet och som anses särskilt betydelsefull från hälsoskyddssynpunkt. Tillstånd skulle också sökas för väsentlig utvidgning och ändring av verksamheten. En utvidgning skulle anses väsentlig om den ger upphov till en sådan ändring i produktionsvolymen att miljön på grund av utsläppen exponeras för betydligt större mängder föroreningar än tidigare. En väsentlig förändring kunde i sin tur bestå i att produktionen ändras så att t.ex. de kemiska ämnen som befolkningen i närheten av verksamheten har exponerats för byts ut mot andra ämnen eller att andra hälsovådliga miljöfaktorer tillkommer.

Förläggningstillstånd behandlas i den ordning som stadgas i lagen om miljöstillståndsförfarande.

10 §. *Beviljande av förläggningstillstånd.* När tillståndsfrågan avgörs skall man beakta närheten till bosättning samt befolkningens av verksamheten förorsakade exponering för förorening av luft, vatten och mark samt buller. Verksamheten bör på den för ändamålet reserverade platsen uppfylla de allmänna principer som framgår av lagförslaget 2 §.

Enligt paragrafen kunde tillståndet förenas med villkor. Genom tillståndsvillkoren kunde det säkerställas att verksamheten på den planerade platsen kommer att uppfylla de krav som hälsoskyddslagen och de med stöd därav utfärdade stadgandena och föreskrifterna uppställer. Tillståndsvillkoren kunde gälla begränsning av verksamhetsrelaterad luft-, vatten- eller markförorening eller begränsning av buller på ett sådant sätt att sanitär olägenhet inte uppkommer.

Villkoren kunde utöver förutsättningarna för godkännande av verksamheten också innehålla förpliktelsen att följa med i vilken utsträckning av verksamheten härrörande hälsovådliga faktorer hamnar i människans livsmiljö (kontroll av utsläpp) samt vid behov i vilken utsträckning dessa faktorer förekommer i samhällets luft, mark, hushållsvatten eller livsmedel.

I syfte att uppnå miljövårdens målsättningar kan åt en verksamhetsidkare uppställas villkor och utfärdas föreskrifter genom beslut som ges med stöd av de lagar som gäller miljövärd. Avsikten är att det inte skall ske en väsentlig förskjutning mellan tillämpningsområdet för

den nuvarande hälsovårdslagen och de lagar som gäller miljövard.

Genom vattenlagens tillståndsförfarande uppställs sådana villkor som behövs med tanke på vattenskyddet. I fråga om ansökningsärenden som gäller industriens avloppsvatten har hälsovårdsnämnden (hälsoskyddsmyndigheten) i rättspraxis ansetts ha rätt att framställa krav angående förebyggande av sanitära olägenheter förorsakade av avloppsvatten samt att söka ändring i beslut.

Liksom för närvarande skulle tillståndet för verksamheten i huvudsak vara fortlöpande. Enligt förslaget kunde tillstånd emellertid också beviljas för viss tid. En förutsättning är i så fall att det finns någon särskild orsak till att bevilja tillståndet för viss tid. Orsaken kunde t.ex. vara att planläggningen kommer att utsträckas till förläggningsplatsen för verksamheten. Det kan vara ändamålsenligt att bevilja tillstånd till dess att planen förverkligas. Lagens avsikt är inte att övergå till ett system med tidsbestämda tillstånd.

Enligt 4 mom. skulle tillståndet gällande verksamheten och förläggandet av den förfalla om verksamheten inte har inletts inom den i lagen stadgade tiden eller inom den av miljö- tillståndsmyndigheten med anledning av verksamhetsidkarens ansökan förlängda tiden. En förutsättning för att tillståndet skall förbli i kraft skulle vara att ansökan har gjorts under tillståndets giltighetstid.

11 §. *Ändring av tillståndsbestämmelserna.* Enligt paragrafen kunde tillståndsmyndigheten ändra tillståndsvillkoren, om det senare skulle framgå att förhållandena har undergått väsentlig förändring efter att tillståndet gavs eller om det framgår att godkännandet skett på felaktiga grunder. Villkoren kunde ändras t.ex. på grund av att sådana faktorer som framkallar sanitär olägenhet framkommit under verksamhetens gång, om vilka man inte hade kännedom när tillståndet beviljades, eller på grund av att nya fakta tillkommit om de riskfaktorer som är förenade med verksamheten. Om t.ex. en förpliktelse till utsläppskontroll skulle visa sig vara onödig, kunde den upphävas. En sådan förpliktelse kunde emellertid också senare uppställas, om den visar sig vara befogad. Det av tillståndsmyndigheten givna tillståndet att idka verksamhet på en viss plats bör beaktas när områdets övriga användning planeras. Vid planeringen är det skäl att eftersträva att t.ex. bosättning eller en skola inte

förläggs alltför nära en anläggning eller verksamhet som eventuellt orsakar sanitär olägenhet. Om det emellertid senare skulle framgå att en viss verksamhet medför sanitär olägenhet, kunde tillståndsmyndigheten ändra de villkor som den uppställt i sitt tillstånd för verksamheten.

Ärenden som gäller ändring av tillståndsbestämmelser kunde anhängiggöras både på initiativ av verksamhetsidkaren och tillståndsmyndigheten. Ärenden som gäller ändring av tillståndsbestämmelserna skall behandlas i den ordning som föreskrivs i lagen om miljö- tillståndsförfarande.

12 §. *Avslutande och avbrytande av verksamhet.* Verksamhetsidkaren skall utan dröjsmål underrätta tillståndsmyndigheten om planer att avsluta verksamheten eller om planerade längre driftstopp. Om verksamheten avbryts för minst sex månader, betraktas detta som ett längre driftstopp. Tillståndsmyndigheten kan på basis av en anmälan t.ex. minska eller avsluta kontrollmätningarna och därigenom kan både verksamhetsidkaren och tillståndsmyndigheten undvika onödiga mätningar och kostnader förorsakade av undersökningar.

I vissa fall kan den sanitära olägenhet en verksamhet förorsakar vara så allvarlig eller verksamheten vara av en sådan art att olägenheten för befolkningen eller en enskild inte kan elimineras på annat sätt än genom att verksamheten avbryts. Ett beslut om avbrytande av en verksamhet skall vara grundat på tillräcklig bevisning, t.ex. genom kontrollmätningar visad förekomst av hälsovärdliga faktorer, eller ett läkarutlåtande om misstänkt eller eventuellt fastställd sanitär olägenhet. Innan tillståndsmyndigheten fattar sitt beslut skall den höra verksamhetsidkaren. För avbrytandet av verksamheten skall reserveras en med hänsyn till olägenheten skälig tid. Verksamheten kan återupptas när tillståndsmyndigheten konstaterat att tillräckliga åtgärder vidtagits för att undanröja olägenheten.

4 kap. Anmälningspliktig verksamhet

13 §. *Anmälnings skyldighet.* Den föreslagna paragrafen skulle gälla vissa funktioner för vilka, eller för de lokaler dessa kräver, förutsätts sökande av tillstånd eller godkännande enligt den gällande hälsovårdslagen och hälsovårdsförordningen. I den föreslagna paragrafen

har förfarandet lindrats. En verksamhetsidkare skulle enligt paragrafen vara skyldig att göra anmälan till hälsoskyddsmyndigheten i god tid före inledandet av en verksamhet av det slag som avses i stadgandet. Med uttrycket god tid avses en så lång tid att hälsoskyddsmyndigheten skall ha möjlighet att bekanta sig med den verksamhet som anmälan gäller och behandla ärendet för att vid behov kunna uppställa villkor eller meddela föreskrifter. Härvid har verksamhetsidkaren också möjlighet att få de råd och anvisningar han behöver för att försätta sitt projekt i sådant skick som avses i lagen. När det är fråga om en livsmedelslokal bör anmälan göras senast 30 dygn innan den nya verksamheten inleds och då verksamheten i väsentlig grad förändras senast 14 dygn innan verksamheten inleds.

Ett arbetsrum där det idkas verksamhet, som kan medföra sanitär olägenhet eller annan jämförbar verksamhet, skulle inte utan att anmälan därom gjorts få förläggas till en byggnad där det finns bostadslägenheter. Ett sådant arbetsrum är t.ex. en bilverkstad eller ett tryckeri som verkar i en byggnads källarvåning. Paragrafen skulle också gälla inrättande eller ibruktage av en livsmedelslokal. Anläggningar som avses i paragrafen skulle bl.a. vara hotell och pensionat, konditions- och rekreationsinrättningar, läroinrättningar, daghem och övriga inrättningar inom socialvården, en sjukvårdsanstalt samt en inrättning som tillhandahåller hälso- och skönhetsvård.

Avsikten med anmälan skulle vara att hålla hälsoskyddsmyndigheten informerad om att nämnda inrättningar eller funktioner som förutsätter övervakning påbörjar sin verksamhet. Övervakningen av sådana funktioner behövs dels för att skydda användarnas hälsa och dels för att skydda de kringboendes hälsa.

Enligt 2 mom. skulle verksamhetsidkaren åläggas anmälningsplikt till hälsoskyddsmyndigheten också om väsentlig ändring av verksamheten och om att en ny företagare tar över verksamheten.

I 3 mom. stadgas om undantag från den i 1 mom. stadgade anmälningskyldigheten. För undvikande av överlappande förfaranden föreslås att någon anmälan inte skulle behöva göras såvida det i lagen om miljötillståndsförfarande stadgas att miljötillståndsmyndighetens godkännande behövs för inledande av verksamheten. I dessa fall skulle det inte behöva göras någon i paragrafen stadgad anmälan till

hälsoskyddsmyndigheten, eftersom hälsoskyddsmyndigheten med stöd av ifrågavarande speciallagstiftning skulle ha möjlighet att få uppgifter om inrättningens eller funktionernas existens.

Avsikten är att genom förordning i detalj ange de lokaler och inrättningar om vilka det utöver dem som nämns i lagen skall göras anmälan på grund av deras speciella hygieniska verksamhetsförutsättningar. Genom förordning skulle också bestämmas om anmälan angående livsmedelsförsäljning från en flyttbar kiosk, försäljningsvagn eller annan flyttbar anordning. Vidare skulle genom förordning bestämmas om anmälnans innehåll samt om vilken utredning som skulle fogas till den.

14 §. *Anmälan i vissa fall.* Social- och hälsovårdsministeriet skulle enligt 1 mom. bestämma när en anmälan skall göras om en livsmedelslokal på ett passagerarfartyg, flygplan, tåg eller annat kollektivt trafikmedel. I vissa fall skulle det kunna vara ändamålsenligt att koncentrera tillsynen över livsmedelslokalerna i nämnda trafikmedel till en enda myndighet, bl.a. på grund av svårigheten att definiera hemorten för ett trafikmedel. Avsikten skulle vara att livsmedelsverket vars verksamhetsområde omfattar hela landet härvid skulle bli tillsynsmyndighet.

Enligt 2 mom. skulle den kommunala hälsoskyddsmyndigheten ha rätt att utsträcka anmälningskyldigheten till att gälla förläggande av byggnader eller inhägnader för hållande av djur till tätbebyggt område även om någon stads- eller byggnadsplan inte gäller för området.

15 §. *Behandling av anmälan och föreskrifter som meddelas den anmälningskyldige.* Anmälningsförfarandet utgör grunden för övervakningen och den särskilda regleringen av en verksamhet. Hälsoskyddsmyndigheten granskar anmälan och fattar beslut med anledning av den. Enligt förslaget kunde hälsoskyddsmyndigheten på grundval av anmälan i sitt beslut meddela behövliga föreskrifter för förebyggande av sanitära olägenheter samt även förbjuda idkandet av verksamheten i det fall att den inte uppfyller hälsoskyddsförutsättningarna. En förutsättning för ingripande i verksamheten är i regel att det verkställts inspektion för att utreda de sanitära förhållandena. Hälsoskyddsmyndigheten skall också höra verksamhetsidkaren innan några föreskrifter meddelas honom med anledning av anmälan. Om verk-

samheten på det angivna stället kan anses förorsaka en betydande sanitär olägenhet, borde anmälan behandlas på det sätt som stadgas i lagen om förvaltningsförfarande. Dylig verksamhet kan t.ex. utgöras av inrättande eller ibruktagande av en dansrestaurang på bottenplanet av ett höghus.

Det skulle emellertid inte vara nödvändigt att tillkännage att en anmälan är upptagen till prövning eller att höra eventuella parter, om eventuell hälsopåverkan av den anmälda verksamheten uppskattas som ringa. En ändringsanmälan som gäller en livsmedelslokal kunde vara ett exempel på ett sådant fall där ett tillkännagivande inte alla gånger skulle behövas eller där de som bor i närheten av livsmedelslokalen inte skulle behöva höras. En sådan ändringsanmälan kunde gälla t.ex. endast konstruktioner och inre arrangemang i livsmedelslokalen vilka inte har sanitär betydelse för personer utanför livsmedelslokalen.

Avsikten är att stadgandena om beslutets form och innehåll skulle utfärdas genom förordning.

5 kap. Hushållsvatten

16 §. *Definitioner.* Med hushållsvatten avses vatten, som används i hushåll eller i olika skeden av tillverkning, hantering och saluförande av livsmedel, genom vilket hälsovådliga ämnen eller mikrober i vattnet, om det innehåller sådana, kan komma in i människans matsmältningsorgan. Begreppen "vattentäkt" och "vattenverk" begränsas till att gälla endast enheter för tagande, behandling och distribution av vatten avsett att nyttjas såsom hushållsvatten.

Paragrafens definition av vattenverk föreslås med avvikelse från gällande 54 § hälsovårdslagen bli så utformad, att med vattenverk skulle avses en anläggning för leverans av hushållsvatten till flera än tio bostadslägenheter i stället för såsom tidigare till två. Förslaget innebär att vattenverksbegreppet skulle förenhetligas med övriga stadganden, vilket innebär att övervakningsåtgärderna kunde inriktas mera ändamålsenligt än för närvarande. Enligt förslaget skulle som ett vattenverk också avses en anläggning som levererar hushållsvatten motsvarande flera än tio bostadslägenheter förbrukning. Det är här fråga om t.ex. skolor, vårdinrättningar och inkvarteringsenheter. Den

nuvarande vattenverksdefinitionen, som är bunden enbart till antalet bostadslägenheter, har varit svår att tillämpa på fall där hushållsvatten inte används enbart i bostadslägenheter, men antalet användare ändå är motsvarande. Ett sådant allmänt vattenverk som avses i 42 § lagen om allmänna vatten- och avloppsverk (982/77) är alltid också ett sådant vattenverk som avses i denna lag.

17 §. *Allmänna krav.* Paragrafen innehåller en allmän förpliktelse att dra försorg om att ett hushållsvatten inte är hälsovådligt för användaren och att det också annars är lämpligt för sitt ändamål. Vatten som skall användas som hushållsvatten skulle inte få lukta eller smaka obehagligt och inte heller vara grumligt eller ha fällningar.

Stadgandet skulle innehålla den av den gällande 52 § hälsovårdslagen framgående principen att hälsovårdsnämnden skall tillse att i kommunen inte som hushållsvatten används vatten som kan medföra sanitär olägenhet.

Paragrafen uppställer i likhet med den gällande hälsovårdslagen allmänna krav på vattentäkter och vattenverk.

Kraven på vattentäkter skulle inte gälla endast vattenverkens vattentäkter utan också brunnar som används av hushåll. Ungefär en femtedel av befolkningen saknar fortfarande organiserad vattenförsörjning. Det växande antalet fritidsbostäder bidrar till ökningen av sådana vattentäkter som används av enskilda hushåll. De problem med vattenkvaliteten som förekommer i samband med brunnsvatten i glesbebyggelse är huvudsakligen en följd av att brunnarna är felaktigt placerade eller i bristfälligt skick.

18 §. *Vattenverksanmälan.* På samma sätt som enligt den gällande hälsovårdslagen skall om vattenverk samt om anläggningar som förpackar hushållsvatten till försäljning göras anmälan till den kommunala hälsoskyddsmyndigheten. Av anmälan skall framgå uppgifter om vattentäkten, hur vattnet behandlas samt övriga omständigheter som påverkar det levererade hushållsvattnets kvalitet. Av den skall också framgå leveransvolymerna och antalet användare. I anmälan för en anläggning som levererar hushållsvatten, som är avsett att säljas förpackat, skall dessutom anges förpacknings sättet och förpackningsmaterialen. Om övervakning av saluhållet förpackat vatten stadgas med stöd av livsmedelslagen.

Liksom enligt den gällande lagen skulle

anmälan även göras i det fall att vattentäkten eller vattenbehandlingsanläggningen väsentligt utvidgas eller byggs om eller då det företas andra ändringar som är väsentliga för vattenkvaliteten. Anmälan till kommunens hälsoskyddsmyndighet skulle således förutsättas t.ex. då en ny vattentäkt, behandlingsenhet eller -kemikalie tas i bruk.

Eftersom vatten- och miljödistrikten känner till vattenresursernas avgivningskapacitet och allmänna kvalitet, skall anmälan tillställas vatten- och miljödistriktet för eventuellt utlåtande.

På basis av anmälan kunde den kommunala hälsoskyddsmyndigheten vid behov meddela sådana föreskrifter som avses i 20 § t.ex. om vattenbehandling, användningssätt eller om kontroll av vattenkvaliteten.

19 §. *Anslutning till vattenledning.* Enligt den gällande lagen förutsätts en anslutning till allmän vattenledning bli byggd i ett befolkningscentrum på ett stads- eller byggnadsplaneområde, om den allmänna vattenledningen är belägen högst 15 meter från tomten eller byggnadsplatsen. I den föreslagna paragrafen utgår man från huvudregeln att en fastighet som är belägen på ett stads- eller byggnadsplaneområde skall anslutas till en allmän vattenledning. Genom förordning skulle stadgas om vilket avståndet till en allmän vattenledning skall vara för att anslutningsskyldighet skall uppkomma. Med en allmän vattenledning skulle avses en sådan vattenledning som nämns i 3 § lagen om allmänna vatten- och avloppswerk.

Liksom enligt den gällande lagen skulle den kommunala hälsoskyddsmyndigheten på väl grundade särskilda skäl kunna bevilja befrielse från anslutningsskyldigheten till den allmänna vattenledningen. En förutsättning är då att fastigheten har tillgång till en tillräcklig mängd hushållsvatten som uppfyller kvalitetskraven. Stadgandet skulle innebära att undantag från anslutningsskyldigheten kan göras i det fall att en anslutning skulle åsamka den som annars vore anslutningsskyldig oskäliga kostnader eller tekniska svårigheter.

Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten skulle kunna föreskriva att också andra fastigheter än sådana som ligger inom ett stads- eller byggnadsplaneområde, eller längre bort från en allmän vattenledning än det genom förordning stadgade maximiavståndet, skall anslutas till en allmän vattenledning, när för hälsan oklanderligt hushållsvatten inte kan ordnas på något annat sätt.

Innan hälsoskyddsmyndigheten beviljar sådan befrielse eller fattar beslut om anslutningstvång bör den bereda både fastighetens och den allmänna vattenledningens ägare tillfälle att bli hörda.

20 §. *Övervakning av hushållsvatten, föreskrifter om användningen av vatten samt förebyggande av vattenburen sjukdom.* Hälsovårdsnämndens i gällande 52 § hälsovårdslagen stadgade rätt att meddela föreskrifter om desinficering av hushållsvatten eller om annan behandling när situationen så kräver, föreslås kvarstå oförändrad. Den i hälsovårdsförordningen stadgade rätten att förbjuda tagande eller användning av vatten föreslås bli intagen i detta stadgande som en rätt att meddela särskilda föreskrifter om användning av vatten. Rätten att meddela föreskrifter skulle inbegripa t.ex. förbud att använda okokt vatten, förbud att använda fluor- eller nitrathaltigt hushållsvatten för småbarn eller i extrema fall förbud att använda vattnet från en viss vattentäkt eller vattenledning som hushållsvatten.

Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten kunde också ålägga verksamhetsidkaren att kontrollera vattnets sanitära kvalitet med vissa intervaller och undersökningsmetoder.

Hushållsvattnet orsakar årligen några vattenburna epidemier i vårt land, t.ex. då avloppsvatten blandas med vattenledningsvatten eller dess råvatten som en följd av att något rör sprungit läck. Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten skall omedelbart då den fått kännedom om sjukdomsfall, som uppenbart beror på vattnet, vidta behövliga åtgärder för att begränsa användningen av vattnet och för att rena vattnet samt genom lämpliga undersökningar försöka ta reda på vilken organism som orsakat sjukdomen. De förekommande sjukdomsfallen skall anmälas till folkhälsoinstitutet som samlar in uppgifter om epidemier i landet och rapporterar dem till WHO.

21 §. *Allmänna föreskrifter om hushållsvatten.* Den gällande hälsovårdslagens bemyndigande att meddela allmänna föreskrifter och anvisningar om hygieniska kvalitetskrav på hushållsvatten har i förslaget utvidgats till att gälla kvalitetskrav överhuvudtaget. Enligt paragrafen bemyndigas social- och hälsovårdsministeriet att vid behov meddela också allmänna föreskrifter om omständigheter som påverkar hushållsvattnets kvalitet, t.ex. om hushållsvattnets desinficering, ämnen som används vid vattenbehandling samt om materialen i anord-

ningar för ledning och behandling av hushållsvatten. De för närvarande enda normerna om materialen i vattenanordningar och -ledningar är de med stöd av byggnadslagstiftningen utfärdade tekniska bestämmelserna om fastigheters vatten- och avloppsanordningar. Dessa bestämmelser ställer inga särskilda krav på materialens toxicitet och metoderna att testa denna. Det finns inga stadganden om vilka material som får användas i vattenverk och distributionsnät. Sådana ämnen som lossnar från materialen eller i materialen ingående vattenlösliga ämnen kan inverka försämrande på vattnets hygieniska kvalitet. I de övriga nordiska länderna är materialtesterna och regleringen av dessa frågor längre utvecklade än i Finland. För att de material som används i vattenanordningar och vattenledningar skall kunna förutsättas bli testade, föreslås att de blir ställda under myndigheternas kontroll på motsvarande sätt som vattenbehandlingskemikalerna redan nu är.

Den gällande hälsovårdslagens bemyndigande att meddela allmänna föreskrifter och anvisningar om hygieniska kvalitetskrav på hushållsvatten har i förslaget utvidgats till att gälla kvalitetskrav överhuvudtaget. Denna utvidgning är nödvändig för harmoniseringen av Finlands nationella bestämmelser med direktivet om kvaliteten på vatten avsett att användas som dricksvatten (80/778/EES), vilket ingår i EES-avtalet. Direktivets kvalitetskrav är lika förpliktande oberoende av om de har uppställts på sanitära eller andra grunder.

6 kap. Avfall och avloppsvatten

22 §. *Allmänna krav.* I paragrafens 1 mom. föreslås en allmän förpliktelse att förebygga sanitär olägenhet vid förvaring, insamling, transport, behandling och återvinning av avfall. Detsamma skulle gälla i fråga om ledning, insamling och behandling av avloppsvatten och flytande avfall från hushåll.

Paragrafens 2 mom. skulle stadga om allmänna krav på avlopp samt därtill anslutna anordningar och konstruktioner, i syfte att förebygga sanitära olägenheter. Stadgandet skulle gälla både enskilda avlopp och avloppsanläggningar jämte pumpstationer, avloppsnät och avloppsreningsverk. Avsikten med stadgandet är att hindra att avloppsvatten blandas med hushållsvatten eller badvatten till följd av

att avlopp och därtill anslutna anordningar har blivit oändamålsenligt förlagda eller byggda eller illa underhållna samt att hindra luktolägenheter från avlopp och anordningar av ovan nämnt slag. Dessa krav borde beaktas redan i avloppssystemets planeringskede.

23 §. *Anslutning till avlopp.* Paragrafen skulle innehålla en allmän anslutningsförpliktelse till en allmän avloppsledning, vilken motsvarar den förpliktelse som i 19 § föreslås gälla anslutning till en allmän vattenledning. Också vad gäller befrielse från anslutningsplikten eller anslutning till avlopp som ligger längre bort från fastigheten än det fastställda maximivståndet, skulle motsvarande principer iakttas som i fråga om anslutning till en allmän vattenledning.

24 §. *Döda djur.* Destruktion eller begravning av djur som dött i naturen och döda husdjur förutsätter en sådan plats och sådana metoder att sanitära olägenheter inte uppkommer.

Djurägaren eller väghållaren i egenskap av områdesägare är skyldig att dra försorg om att djur som han äger, eller på hans område befintliga döda djur, destrueras eller begravs på ett ändamålsenligt sätt.

Enligt paragrafen skulle kommunen dock vara skyldig att dra försorg om att döda djur blir begravna och att anvisa en för destruktion lämplig plats eller metod. För ändamålet kan antingen en djurbegravningsplats, ett område som reserverats på en avstjälpningsplats eller en avfallsbehandlingsanläggning komma i fråga.

25 §. *Allmänna föreskrifter om avfall.* Enligt den föreslagna paragrafen skulle den kommunala hälsoskyddsmyndigheten kunna meddela föreskrifter om förvaring, behandling och deponering av sjukhusavfall samt annat därmed jämförbart avfall, som kan sprida sjukdomar eller ge upphov till andra särskilda sanitära olägenheter. Hälsoskyddsmyndigheten bör innan den meddelar sådana föreskrifter, i syfte att undvika överlappande föreskrifter, höra kommunens miljövårdsmyndighet och vid behov vatten- och miljödistriktet. Sjukhusavfall innehåller inte bara sjukdomsalstrande mikrober utan också stora mängder engångsutrustning såsom ur bruk tagna injektionssprutor och injektionsnålar.

Enligt gällande 69 § hälsovårdslagen är anläggande av vattenklosett tillåtet endast med tillstånd av hälsovårdsnämnden eller av en tjänsteinnehavare som därtill förordnats av

nämnden och är underställd denna, om inte klosetten på ändamålsenligt sätt är ansluten till ett allmänt avloppsnät. Detta tillståndsförfarande har inte tagits med i förslaget. Hälso- skyddsmyndigheten kunde emellertid med stöd av lagförslagets 51 § meddela en allmän föreskrift enligt vilken till hälsoskyddsmyndigheten skall inlämnas anmälan om byggande av en sådan vattenklosett som inte är ansluten till det allmänna avloppssystemet. Efter att ha fått anmälan kunde hälsoskyddsmyndigheten med stöd av 25 § hälsoskyddslagen föreskriva åtgärder för förebyggande av sanitär olägenhet orsakad av vattenklosetten. I syfte att förebygga sanitära olägenheter orsakade av avloppsvatten kunde hälsoskyddsmyndigheten således också i fortsättningen vid behov meddela föreskrifter om de sanitära kraven på insamling och behandling av avloppsvatten från vattenklosetter. Detta bemyndigande inbegriper enligt rådande praxis också rätten att bestämma om behovet av desinficering av avloppsvatten från reningsverk. Eftersom vatten- och miljödistriktet samt miljövårdsnämnden enligt vattenlagen är behöriga i ärenden som gäller avloppsvatten, vore det för undvikande av motstridiga eller överlappande föreskrifter nödvändigt att med dessa myndigheter förhandla om saken.

7 kap. Sanitära krav på bostäder och andra vistelseutrymmen samt på allmänna områden

26 §. *Sanitära krav på bostäder och andra vistelseutrymmen.* I paragrafen definieras de sanitära kraven på bostäder och andra vistelseutrymmen, t.ex. samlingslokaler. Kraven gäller t.ex. inneluftens renhet, temperatur, buller, fukt, strålning, ljus och luftväxling samt andra förorenande faktorer som t.ex. damm. I lokaler där det är tänkt att människor skall vistas får inte heller förekomma organismer såsom ohyra eller mikrober i en mängd som medför sanitär olägenhet. I bostäder och andra lokaler som är avsedda för vistelse får inte heller förekomma djur såsom möss.

Stadgandet förutsätter att byggnadssättet och de lösningar som används vid byggande i närheten av t.ex. flygfält och andra bullerkällor eller på områden där marken avger radon skall planeras och utformas så att det i lokaler som är avsedda för vistelse inte tränger in buller eller radon i en sådan utsträckning att därav uppkommer sanitär olägenhet. Rum som är

avsedda för tobaksrökning skall utrustas med sådan luftväxling att tobaksröken avlägsnas därifrån möjligast effektivt. Inte heller inredningsmaterial får avge hälsovådliga ämnen.

Av det som sägs ovan följer också att användningen av t.ex. betongkonstruktioner som innehåller radioaktivt stenmaterial samt andra hälsovådliga byggnadsmaterial borde begränsas så att de inte ger upphov till sådan olägenhet som nämns i 1 mom. Vidare borde byggnaders fasta anordningar och utrustning, exempelvis uppvärmnings-, belysnings-, luftväxlings-, vattenlednings- och avloppsanordningar uppfylla de sanitära kraven.

27 §. *Sanitär olägenhet i bostad och annat vistelseutrymme.* Lagförslagets 27 § stadgar om förpliktelse att undanröja sanitär olägenhet i en bostad och ett utrymme där människor vistas. I 1 mom. stadgas om sådana fall där en sanitär olägenhet förorsakas av någon funktion utanför själva bostaden eller vistelseutrymmet. Sådana funktioner kan vara t.ex. bilverkstadsverksamhet eller hållande av en hundgård i omedelbar närhet till byggnaden eller hållande av ett diskotek, djur eller en produktionsanläggning som använder lösningsmedel i en byggnad, där det finns bostadslokaler. En sanitär olägenhet kan uppkomma också av en byggnads egna anordningar, t.ex. av ventilationsfläktar och hissmaskinerier. Stadgandet är inte avsett att tillämpas på fall där något bestämt upphov till en sanitär olägenhet inte kan utpekas, t.ex. när det är fråga om trafikbuller och förorenad uteluft. I dessa fall borde hälsoskyddsmyndigheten ta initiativ för att andra behöriga myndigheter skall vidta åtgärder som syftar till att minska risken för den sanitära olägenheten i bostäder och vistelseutrymmen. Innan hälsoskyddsmyndigheten bestämmer om vidtagande av åtgärder skall den genom mätningar eller på något annat tillförlitligt sätt påvisa att olägenheten existerar. Hälsoskyddsmyndigheten skall före sitt beslut om åtgärder också höra den som orsakar olägenheten och den som lider av olägenheten. Hälsoskyddsmyndigheten kan kräva att den som ger upphov till olägenheten antingen inskränker sin verksamhet, minskar de därav orsakade utsläppen eller t.o.m. lägger ner sin verksamhet för att få ett slut på uppkomsten av den sanitära olägenheten.

Om en sanitär olägenhet orsakas t.ex. av en bostads dåliga skick, såsom genom vattenskada eller allmän orenlighet, kan hälsoskyddsmynd-

digheten kräva att bostadens ägare eller innehavare avhjälpel missförhållandet. Om det inte är möjligt att avhjälpel missförhållandet eller om ägaren eller innehavaren inte har vidtagit behövliga åtgärder, kan den kommunala hälsoskyddsmyndigheten förbjuda boende i bostaden eller begränsa användningen av bostaden eller vistelseutrymmet. Innan hälsoskyddsmyndigheten fattar beslut om åtgärder skall den höra bostadens ägare eller innehavare.

28 §. *Allmänna områden, byggnader och inrättningar.* Paragrafen stadgar om sanitära krav på allmänna campingplatser och andra för inkvartering avsedda områden och inrättningar. Kraven skulle också gälla bastur, badanläggningar, simhallar, siminrättningar och badstränder samt andra med dessa jämförbara inrättningar. Gemensamt för dessa områden och inrättningar är det stora antalet besökare. Därför borde särskild uppmärksamhet ägnas åt de sanitära arrangemangen, exempelvis ordnandet av tillräckliga toalett- och tvättutrymmen samt trygghandet av tillgången till hushållsvatten. Områdena och inrättningarna borde dessutom, i syfte att förebygga sjukdomsepidemier, planeras och kontinuerligt underhållas så att de inte blir hårdar för sjukdomsalstrande mikrober.

De sanitära kraven borde beaktas redan i planeringsskedet, bl.a. för att undvika olägenheter till följd av att områden förläggs olämpligt eller till följd av att olämpliga material och konstruktioner används.

I lagen om friluftsliv anges de allmänna förutsättningarna för inrättande av campingplatser avsedda för allmänt bruk.

29 §. *Regelbunden övervakning av badvatten.* Hälsoskyddsmyndigheten skall regelbundet ta vattenprover för att övervaka den hygieniska kvaliteten på siminrättningars, simhallars, badanläggningars, allmänna rekreations-, rehabiliterings- och massagebassängers samt allmänna badstränders vatten. Genom att på det här sättet komplettera verksamhetsidkarens egna undersökningar får man kännedom om badvattens hygieniska kvalitet och kan förhindra vattenburna sjukdomar. På grund av den i dessa förekommande mikrobfaran förutsätts en minutiös hygienisk kontroll av framförallt varma bubbel- o.dyl. bassängers vatten. Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten kan förbjuda användningen av allmän bassäng och badstrand, om vattnet inte uppfyller de hygieniska kraven enligt 32 §.

30 §. *Toaletter.* I en bostad och ett annat vistelseutrymme eller i deras omedelbara närhet skall det finnas tillräckligt med toaletter.

Enligt paragrafens 2 mom. bör toalett förläggas, byggas och hållas i skick så att den inte ger upphov till sanitär olägenhet för besökare eller för människor i omgivningen.

Enligt 3 mom. bör det på allmänna områden finnas tillräckligt med toaletter för dem som vistas där. Kravet gäller sådana allmänna områden där människor vistas, oberoende av om vistelsen är kort- eller långvarig. Det kan vara fråga om t.ex. torg, busstationer, flygstationer och hamnområden. Toaletterna bör enligt lagförslaget vara ändamålsenligt utrustade. Detta skulle förutsätta att det i toalettutrymmet eller dess omedelbara närhet skulle finnas möjlighet att tvätta och torka händerna.

Enligt det föreslagna 4 mom. kunde den kommunala hälsoskyddsmyndigheten vid behov föreskriva att toaletter skall byggas på allmänna områden.

31 §. *Mikrober och skadedjur.* Enligt gällande lag är den som äger eller innehar en fastighet skyldig att på uppmaning av hälsovårdsnämnden (hälsoskyddsmyndigheten) vidta åtgärder för att utrota skadedjur och ohyra i fastigheten. Enligt det föreslagna stadgandet kan den kommunala hälsoskyddsmyndigheten ålägga den som äger eller innehar en fastighet eller den som äger eller innehar ett allmänt område att utrota sådana organismer, såsom ohyra eller mikrober, vilka förorsakar sanitär olägenhet. Enligt förslaget skulle förpliktelsen således också gälla sådana i fastigheters konstruktioner och utrustning förekommande mögelsvampar, strålsvampar och bakterier vilka ger allergiska symtom.

Paragrafens 2 mom. skulle gälla utrotning av skadedjur. Som skadedjur skulle bl.a. vildkatter, råttor, möss samt skadefåglar såsom sparvar, vissa måsar, kråkfåglar samt tamduvor betraktas.

Skadedjur kan, om de förökar sig okontrollerat, av olika orsaker ge upphov till sanitära olägenheter. Sådana sjukdomsalstrande organismer som förökas i djuren kan smitta människan och förorsaka sjukdomar. Skadedjur som förekommer inomhus kan bidra till att göra utrymmena allmänt ohygieniska.

Skadedjur kan förekomma i stor mängd på avstjälpningsplatser, reningsverk för avloppsvatten, pälsdjursfarmer, fiskodlingsanstalter, i livsmedelslager och inrättningar där livsmedel

hanteras och produceras liksom även på jordbrukslägenheter. Enligt förslaget kunde den kommunala hälsoskyddsmyndigheten föreskriva om åtgärder för utrotning av skadedjur på kommunens område. Sådana föreskrifter kunde meddelas såväl beträffande privata som för allmänheten upplåtna fastigheter och områden.

32 §. *Närmare föreskrifter och anvisningar om bostäder, allmänna områden och inrättningar.* Enligt paragrafen kunde social- och hälsovårdsministeriet vid behov meddela närmare anvisningar om maximihalterna av hälsovådliga fysikaliska, kemiska och biologiska faktorer i bostäder och vistelseutrymmen. Sådana skulle t.ex. formaldehyd- och mikrobhalter i rumsluft vara, om vilkas maximihalter social- och hälsostyrelsen redan har meddelat anvisningar. Andra härmed jämförbara hälsovådliga ämnen kunde exempelvis rök samt asbest- och stendamm vara.

Social- och hälsovårdsministeriet skulle enligt förslaget vid behov meddela anvisningar också om de hygieniska arrangemangen på campingplatser och motsvarande områden avsedda för inkvartering, om regelbunden övervakning av badstrands och simhalls samt rekreations-, rehabiliterings-, massage- och annan bassängs vatten, om kvalitetskraven på sådant vatten samt om analyser för bedömning av vattenkvaliteten. Det är social- och hälsostyrelsen som har meddelat de anvisningar som för närvarande är gällande.

8 kap. Allmän livsmedelshygien

33 §. *Allmänna förutsättningar.* Kommissionens direktiv om allmän livsmedelshygien (93/43/EEG), som ingår i EES-avtalets tilläggsprotokoll, innehåller allmänna regler angående hygien vid tillverkning, förpackning, förvaring, transport, distribution, hantering och saluhållande av livsmedel med syftet att trygga konsumenternas säkerhet och hälsa. Stadgandena om livsmedelshygien i den föreslagna hälsoskyddslagen överensstämmer med detta direktiv.

Enligt det föreslagna stadgandet skall man vid tillverkning, lagring, transport, distribution, förpackning, förvaring, servering, saluhållande eller någon annan hantering av livsmedel försöka handla så att man i mån av möjlighet förhindrar smittosamma sjukdomar från att sprida sig och andra sanitära olägenheter från att uppkomma. Paragrafen skiljer sig från 46 §

i gällande hälsovårdslag såtillvida att primärproduktionen inte längre omfattas av denna lag. Som primärproduktion betraktas t.ex. skördearbete, slakt och mjölkning. Om den allmänna hygien inom primärproduktionen stadgas i annan lagstiftning.

Det är meningen att stadgandet täcker hela livsmedelskedjan, med undantag av primärproduktionen, från tillverkningen av livsmedlen till konsumenten. Stadgandet skulle tillämpas när det är fråga om livsmedel avsedda att överlätas, antingen mot vederlag eller gratis. Stadgandet skulle inte tillämpas på livsmedelshantering som sker i enskilda hushåll i sådana fall då det inte är fråga om livsmedelshantering som sker för försäljning eller överlåtelse.

34 §. *Livsmedelslokal.* Den föreslagna paragrafen innehåller definitionen av begreppet livsmedelslokal. Med en livsmedelslokal skulle avses en byggnad, en lokal eller en del av sådan, där livsmedel tillverkas, förvaras, saluförs, serveras eller hanteras i samband med yrkes- eller näringsverksamhet. Som en livsmedelslokal skulle således också ett trafikmedel betraktas i eller från vilket tillverkning eller försäljning av livsmedel förekommer eller vilket används som butik. I den föreslagna 13 § skulle stadgas om den anmälan som skall göras om en livsmedelslokal.

Enligt 2 mom. skulle man såsom livsmedelslokal i tillämpliga delar också betrakta ett fordon, en container och en anordning som används för tillverkning, transport, distribution och försäljning av livsmedel, en lokal som används vid förpackning av hushållsvatten samt motsvarande utrymme inom- och utomhus där livsmedel tillverkas, förvaras eller hanteras. Stadgandet skulle således tillämpas på bilar, tåg, fartyg och flygplan samt på sådana kiosker, försäljningsvagnar och andra anordningar som rör sig på hjul och i vilka livsmedel transporteras eller säljs. Stadgandet skulle också gälla utomhusutrymmen som t.ex. torg.

Enligt 3 mom. skulle såsom livsmedelslokal inte betraktas ett sådant rum eller utrymme på en lantgård eller i ett hushåll där det tillverkas, förvaras eller säljes små mängder av gårdens eller hushållets egna livsmedel. Såsom livsmedelslokal betraktas inte heller ett sådant rum eller utrymme på en lantgård eller i ett hushåll från vilket levereras grönsaker, potatis, rotfrukter och liknande produkter som sådana och vilka odlats där till försäljning eller för använd-

ning på annat håll. Med lantgårdens eller hushållets egna livsmedel skulle i första hand avses sådana livsmedel som producerats på lantgården eller i hushållet och försäljningen av dem skulle ske direkt från lantgården eller hushållet eller av producenten själv t.ex. på torget. Om livsmedel, t.ex. ost, som producerats på lantgården eller i hushållet skulle levereras från lantgården eller hushållet till någon annan plats, t.ex. till försäljning i en livsmedelsaffär, betraktas rummet eller utrymmet som en livsmedelslokal.

35 §. *Allmänna krav på en livsmedelslokal.* Avsikten med stadgandet är att trygga den hygieniska kvaliteten på livsmedel som tillverkas, hanteras och förvaras i lokalen. För undvikande av att olägenheter uppstår skulle det vara skäl att beakta de hygieniska kraven redan i livsmedelslokalens planerings-, förläggings-, byggnads- och utrustningsskeden. Paragrafen skulle också stadga om förbud mot användning av en livsmedelslokal för annat ändamål, om sanitär olägenhet kan uppkomma därav.

36 §. *Verksamhetsidkarens egenkontroll.* Europeiska gemenskapens direktiv om den allmänna livsmedelshygienen (93/43/EEG) innehåller allmänna hygieniska regler för tillverkning, förädling, förpackning, lagring, transport, hantering och försäljning av livsmedel i avsikt att skydda konsumenternas hälsa. Hälsoskyddslagens stadgar harmonierar med direktivet. Ett viktigt undantag ingår i gällande hälsovårdslag jämfört med bestämmelsen i direktivets artikel 3 enligt vilken företagen åläggs att själva klarlägga och identifiera de hygieniska risker som är förenade med den egna verksamheten samt att själva kontrollera riskerna (HACCP, Hazard Analysis and Critical Control Points). En sådan så kallad egenkontrollprincip skulle tas med i hälsoskyddslagen. Företaget skulle i anslutning till egenkontrollen göra upp en detaljerad plan för egenkontrollen, där företagets åtgärder för att säkerställa en tillräcklig livsmedelshygien skulle framläggas. Planen skulle gälla all livsmedelshantering inom företaget. Om egenkontrollen och planen för egenkontroll stadgas genom förordning.

37 §. *Tillställning för allmänheten.* Paragrafen stadgar om de allmänna förutsättningarna för överlåtelse av livsmedel i samband med större tillställningar för allmänheten. Med tillställningar för allmänheten avses sådana tillställningar som nämns i lagen om offentliga nöjes-

tillställningar (492/68) och lagen om allmänna sammankomster. Det föreslagna stadgandet skulle emellertid tillämpas endast på en sådan tillställning som samlar talrik publik, t.ex. ett större idrottsevenemang, ett religiöst möte eller en marknad. Förslaget skulle gälla såväl inom- som utomhus anordnade tillställningar.

Enligt 1 mom. skulle den som ordnar en sådan tillställning vara skyldig att i tillräckligt god tid göra en skriftlig anmälan om anordnandet av tillställningen till den kommunala hälsoskyddsmyndigheten. Med tillräckligt god tid skulle avses 14 dygn. Genom dessa anmälningar skulle hälsoskyddsmyndigheten således få sådan information om större publika evenemang inom kommunen vilken den behöver för övervakningen.

Enligt 2 mom. kunde hälsoskyddsmyndigheten på basis av anmälan meddela för avvärjande av sanitära olägenheter behövliga anvisningar och föreskrifter om förvaring, hantering, försäljning och överlåtelse av livsmedel samt om hushållsvatten och övriga hygieniska arrangemang. Hälsoskyddsmyndigheten kunde också kräva att det finns eller ställs upp ett tillräckligt antal toaletter på området.

Enligt 3 mom. kunde den kommunala hälsoskyddsmyndigheten dessutom begränsa sortimentet av livsmedel som får säljas eller överlåtas, om det finns misstanke om att man inte klarar av att hantera eller förvara livsmedlen så att skada för hälsan inte uppkommer. Stadgandet skulle kunna tillämpas t.ex. i det fall att vatten som uppfyller de hygieniska kraven inte finns att tillgå eller om det inte finns tillräckligt med kalla förvaringsutrymmen för livsmedlen.

38 §. *Matförgiftning.* Paragrafen innehåller allmänna anvisningar om förfarandet när matförgiftning har inträffat eller misstänks. Enligt 1 mom. bör verksamhetsidkaren, om han får veta att ett livsmedel som han har hanterat eller hanterar har förorsakat matförgiftning eller om han misstänker att det kan förorsaka matförgiftning, omedelbart underrätta den kommunala hälsoskyddsmyndigheten om saken. Avsikten med stadgandet är att i epidemiförebyggande syfte få ett snabbt slut på användningen av och handeln med livsmedel som eventuellt förorsakar matförgiftning.

Hälsoskyddsmyndigheten bör när den fått kännedom om ett matförgiftningsfall omhänderta det misstänkta livsmedlet eller ta prov av det och sända detta för laboratorieundersökning. Livsmedlet bör till dess att det analyserats

i laboratoriet förvaras på ett sådant sätt att orsaken till matförgiftningen kan utredas. Genom att utreda matförgiftningsfallet försöker man få reda på vad som orsakat förgiftningen och hindra epidemin från att sprida sig eller upprepas.

I 3 mom. skulle det stadgas om hälsoskyddsmyndighetens skyldighet att undersöka fallen och att anmäla matförgiftningen till livsmedelsverket, folkhälsoinstitutet och anstalten för veterinärmedicin och livsmedel.

Social- och hälsovårdsministeriet föreslås kunna meddela närmare anvisningar om hur matförgiftning skall följas upp och anmälas.

39 §. *Läkarintyg.* Enligt förslaget kunde hälsoskyddsmyndigheten ålägga en person som hanterar livsmedel i samband med yrkes- eller näringsverksamhet att skaffa läkarintyg eller annan tillräcklig utredning, om det misstänks att personen kan ha någon sjukdom som kan spridas genom livsmedlen. Den gällande lagen och förordningen om smittsamma sjukdomar (786/86) stadgar att arbetsgivaren i vissa fall innan arbetet inleds skall kräva utredning av en arbetstagare om att han inte lider av någon allmänfarlig smittsam sjukdom. Stadgandet föreslås också gälla personer som hanterar vatten i vattenverk. Enligt det föreslagna stadgandet skulle den kommunala hälsoskyddsmyndigheten således kunna ålägga samtliga personer som hanterar livsmedel i samband med yrkes- eller näringsverksamhet att förete läkarintyg eller någon annan tillräcklig utredning. När det gäller vattenverk skulle stadgandet inte gälla alla som arbetar vid vattenverket, utan endast dem som kommer i direkt kontakt med vattnet som behandlas. Läkarintyg eller annan utredning skulle inte krävas av personer som utför tillfälligt arbete vid vattenverk. Avsikten skulle vara att förebygga spridning av sjukdomar genom livsmedel och hushållsvatten.

I förordningen om smittsamma sjukdomar begränsas dessutom skyldigheten att förete läkarintyg eller annan tillräcklig utredning till att gälla endast vissa allmänfarliga smittsamma sjukdomar. Enligt den föreslagna paragrafen skulle skyldigheten att förete utredning tillämpas på alla smittsamma sjukdomar som kan spridas genom livsmedel eller hushållsvatten. Skyldigheten att förete utredning skulle inte vara bunden till ett arbetsförhållande.

40 §. *Bemyndigande att utfärda förordning.* Enligt förslaget kunde närmare stadganden

utfärdas genom förordning om de sanitära kraven på livsmedelslokaler och transportmedel för livsmedel.

Paragrafens 2 mom. skulle innehålla bemyndiganden att i förordning meddela föreskrifter om hela livsmedelskedjan från tillverkningen till användningen av livsmedel i enlighet med 33 § i syfte att förhindra sanitära olägenheter samt föreskrifter om verksamhetsidkarens egenkontroll i enlighet med 36 §.

41 §. *Närmare anvisningar och bestämmelser.* Enligt paragrafen kunde social- och hälsovårdsministeriet utfärda närmare anvisningar och bestämmelser om försäljning och överlåtelse av livsmedel utomhus och på annan plats än i en livsmedelslokal samt om sådana hygieniska krav vilka kan ställas på personal som hanterar livsmedel.

9 kap. Begravningsplatser och begravning

42 §. *Sanitär olägenhet på grund av begravande.* Enligt denna paragraf kunde hälsoskyddsmyndigheten besluta att förbjuda användning av ett område för begravningar, om områdets användning för detta ändamål konstateras ge upphov till sanitär olägenhet. Innan ett sådant beslut om förbud ges bör områdets ägare åläggas att avhjälpa den sanitära olägenheten.

Enligt den gällande hälsovårdslagen är det länsstyrelsen som är behörig i de ärenden den föreslagna paragrafen gäller. I förslaget överförs uppgiften på den kommunala hälsoskyddsmyndigheten som också i övrigt svarar för hälsoskyddet inom sitt område.

43 §. *Bemyndigande att utfärda förordning.* Enligt förslaget kan närmare stadganden om områden för begravningar, om begravningar, om liktransporter samt om de förhållanden under vilka flyttning av redan jordade lik kan ske utfärdas genom förordning. Till denna del motsvarar förslaget den gällande hälsovårdslagen.

10 kap. Inhämtande av uppgifter, inspektion och övervakning

44 §. *Rätt att få information.* I denna paragraf stadgas att en sådan verksamhetsidkare eller person, som berörs av stadgandena i hälsoskyddslagen, är skyldig att ge sådana uppgifter åt den kommunala hälsoskyddsmynd-

digheten, som är nödvändiga för att den skall kunna övervaka att lagen efterlevs. Informationen skulle ges inom en skäligen tid som hälsoskyddsmyndigheten bestämmer.

För verksamhetsidkaren eller den som ordnar en allmän tillställning innebär förslaget också en skyldighet att utan dröjsmål underätta den kommunala hälsoskyddsmyndigheten om en sådan olycka och annan störning i verksamheten vilken har betydelse för hälsoskyddet. I samband med sin anmälan bör verksamhetsidkaren eller den som ordnar en allmän tillställning dessutom informera om de åtgärder som han har vidtagit i syfte att förebygga eller begränsa de sanitära olägenheterna.

På basis av informationen om olyckor, som är av betydelse för hälsoskyddet, kan hälsoskyddsmyndigheten vidta de åtgärder som behövs för att följa upp olyckshändelsen samt begränsa dess verkningar.

45 §. *Inspektionsrätt.* Paragrafen ger hälsoskyddsmyndigheten rätt att få tillträde till sådana utrymmen och byggnader i verksamhetsidkarens besittning, vilka har betydelse för tillsynen över hälsoskyddslagen. Eftersom de muntliga eller skriftliga upplysningar som verksamhetsidkaren ger någon gång kan vara otillräckliga ur övervakningssynpunkt eller det annars är svårt att bilda sig en uppfattning om verksamhetens slag och karaktär, är det nödvändigt att hälsoskyddsmyndigheten har befogenhet att komma in i de utrymmen där verksamheten bedrivs. Hälsoskyddsmyndigheten skulle också, utan hinder av att det kan vara frågan om affärs- eller yrkeshemlighet, med stöd av 47 § hälsoskyddslagen få tillgång till sådan information om tillsynsobjektet som andra myndigheter redan har.

Hälsoskyddsmyndigheten skall också av verksamhetsidkaren få all den information som behövs för tillsynen och som verksamhetsidkaren har fått t.ex. genom mätningar eller undersökningar som han själv gjort eller låtit göra. Hälsoskyddsmyndigheten skall också informeras om t.ex. tillverkningsmetoder och tillverkningsanläggningar, råvaror och processutsläpp, om dessa upplysningar har en väsentlig betydelse för bedömningen av om verksamheten leder till att befolkningen eller en enskild utsätts för negativa sanitära faktorer inom dess verksamhetsområde.

Inspektionsrätten skulle också innebära att

hälsoskyddsmyndigheten har rätt att ta behövliga prover.

Man borde i första hand ändå försöka sköta tillsynen genom sådana upplysningar och handlingar som erhålls av verksamhetsidkaren samt genom inspektioner. Först i det fall att de på detta sätt inhämtade upplysningarna och handlingarna samt de verkställda inspektionerna inte skulle anses tillräckliga med tanke på tillsynen av lagens efterlevnad, skulle tillsynsmyndigheten ha rätt att avkräva verksamhetsidkaren behövliga prover.

En enskild person har ingen generell skyldighet att underkasta sig inspektioner från myndigheternas sida. En myndighet kan endast med stöd av uttryckliga stadgande verkställa inspektioner hos en privatperson.

46 §. *Bostadsinspektion.* I paragrafen föreslås ett stadgande om bostadsinspektion. En förutsättning för att en privatbostad skall få inspekteras skulle vara att myndigheten har grundad anledning att misstänka att bostaden ger upphov till sanitär olägenhet. Om inspektionen sker mot invånarens vilja skall den som verkställer inspektionen ha ett skriftligt, av hälsoskyddsmyndigheten utfärdat inspektionsförordnande. Kommunens hälsoskyddsmyndighet kan delegera utfärdandet av förordnande till en underlydande tjänsteinnehavare, t.ex. till chefen för hälsotillsynen (7 §).

47 §. *Information från annan myndighet.* Utöver den kommunala hälsoskyddsmyndigheten svarar också vissa andra kommunala och statliga myndigheter för hälsoskyddet. Därför föreslås i paragrafen att de kommunala och statliga myndigheterna oberoende av sekretesstadgandena skulle vara skyldiga att lämna upplysningar till den kommunala hälsoskyddsmyndigheten. EES-avtalet förutsätter att EG tillställs uppgifter om bl.a. livsmedelsövervakning och hushållsvatten. För att uppfylla denna förpliktelse måste uppgifter om övervakningen av livsmedel och hushållsvatten samlas in från kommunerna. Därför har i 2 mom. intagits ett stadgande, som förpliktar de kommunala hälsoskyddsmyndigheterna att lämna statliga myndigheter behövliga uppgifter.

48 §. *Handräckning.* Enligt paragrafen skulle polisen samt länsstyrelsen vara skyldiga att ge den kommunala hälsoskyddsmyndigheten handräckning för verkställandet av hälsoskyddslagen och de med stöd därav utfärdade stadgandena och bestämmelserna. Kommunens hälsoskyddsmyndighet kan be länsstyrelsen

vidta åtgärder för att ålägga vederbörande att undanröja en sanitär olägenhet eller anhålla om att länsstyrelsen skall lämna sakkunnig-hjälp för verkställande av en rättsinstans beslut.

11 kap. Undersökningslaboratorier och avgifter

49 §. *Undersökningslaboratorier.* Enligt detta lagrum skall ett laboratorium som för myndigheternas räkning utför sådana undersökningar som förutsätts enligt hälsoskyddslagen samt de stadgande och bestämmelser som utfärdats med stöd av den, ha för ändamålet behövlig sakkunskap och beredskap. Laboratoriet bör ha för ändamålet lämplig personal, lokaler och utrustning och det skall också i övrigt i sin verksamhet följa god laboratoriepraxis. De laboratorier som utför undersökningar som hör till hälsoskyddet bör beträffande sina bestämmelser delta i sådana interkalibreringsundersökningar som en inhemsk eller nordisk för laboratoriers kvalitetskontroll ansvarig myndighet utför.

Social- och hälsovårdsministeriet kunde vid behov meddela närmare föreskrifter och anvisningar för de laboratorier som utför till hälsoskyddet hörande undersökningar.

50 §. *Avgifter.* För de anmälningar som behandlas av kommunen får avgifter uppbäras i enlighet med en särskild taxa som kommunen har fastställt. Avgiften skall motsvara de faktiska handläggningskostnaderna.

Därutöver kan kommunen uppbära avgifter av verksamhetsidkare och vattenverk för att täcka vissa tillsynskostnader. Huvudregeln när det gäller det kommunala hälsoskyddet är emellertid att den allmänna hälsoövervakningen skall vara avgiftsfri för kommuninvånarna. Detta garanterar att kommuninvånarna blir jämlikt behandlade liksom även att kommuninvånaren alltid har möjlighet att vända sig till hälsoskyddsövervakningen vid misstanke om att det förekommer sanitär olägenhet t.ex. i den egna bostaden. Om hälsoskyddsmyndigheten på begäran av en kund gör undersökningar eller utredningar av någon annan orsak än för att utreda en sanitär olägenhet, kan kommunen av kunden uppbära de av åtgärderna föranledda provtagnings- och undersökningskostnaderna. Då avgiftens storlek fastställs kan kommunen beakta företagsekonomiska aspekter.

Provtagnings- och undersökningskostnader-

na skall betalas av verksamhetsidkaren när de föranleds av tillsyn över efterlevnaden av föreskrifter som meddelats med stöd av en anmälan enligt 13 §. Vid beslut om behövlig övervakning i samband med behandling av t.ex. en anmälan om en livsmedelslokal, skall i beslutet preciseras vilka inspektioner och därtill hörande provtagningar och undersökningar som skall göras. Detta förfarande kan benämnas en på anmälan baserad tillsynsplan och för verkställandet av den kan av verksamhetsidkaren uppbäras en avgift, om den planliga tillsynen sker genom kommunens försorg. Hälsoskyddsmyndighetens övriga tillsyn vid det ifrågavarande objektet, dvs. den som kan hänföras till den s.k. allmänna hälsoskyddsövervakningen, kommer alltså att vara avgiftsfri för verksamhetsidkaren.

Också för sådana provtagnings- och undersökningskostnader som uppstår vid handläggning av vattenverksanmälan som gjorts med stöd av lagens 18 § och för tillsyn över efterlevnaden av sådana föreskrifter som meddelats med stöd av anmälan, skall uppbäras en avgift, förutsatt att de åsamkar kommunen kostnader. Enligt den gällande hälsovårdslagen skall vattenverken själva betala kostnaderna för kvalitetsövervakningen av hushållsvatten. Motsvarande princip framgår av 20 §. För de kostnader som kommunen åsamkas genom detta kan uppbäras ersättning hos vattenverket och hos den som förpackar hushållsvatten till försäljning.

Provtagnings- och undersökningskostnaderna skall betalas också för sådan regelbunden övervakning av siminrättnings-, badanläggningars, simhallars o.dyl. allmänna bassängers vatten, som förutsätts i lagförslaget 29 §. Avgiften skall i allmänhet betalas av den som äger eller innehar bassängen. För den regelbundna övervakningen av de allmänna badstränderna och kostnaderna för den svarar den kommunala hälsoskyddsmyndigheten.

12 kap. Förbud och föreskrifter

51 §. *Kommunala hälsoskyddsföreskrifter.* Enligt 82 § i den gällande hälsovårdslagen är hälsovårdsnämnden berättigad att med stöd av en undersökning som verkställs av hälsovårdsmyndigheten meddela föreskrifter som är nödvändiga för undanröjande av sanitär olägenhet. Hälsovårdsmyndigheterna har dessutom rätt

att med stöd av ett flertal andra lagar än hälsovårdslagen ingripa i verksamhet som orsakar sanitär olägenhet. Med stöd av lagen om köttbesiktning, lagen om mjölkkontroll och livsmedelslagen kan hälsovårdsnämnden förbjuda överlämnande av ett sådant livsmedel för konsumtion, vilket kan ge upphov till sanitär olägenhet. Förutom hälsovårdsmyndigheterna har också byggnads- och miljövårdsmyndigheterna makt att bl.a. med stöd av byggnadslagen och lagarna om miljövard ingripa i verksamhet som medför sanitär olägenhet. Vidare ger lagen om skydd i arbete möjlighet att ingripa i verksamhet som medför av arbetet föranledd sanitär olägenhet samt att utfärda förbud och begränsningar.

Med stöd av hälsoskyddslagen kunde den kommunala hälsoskyddsmyndigheten fortsättningsvis meddela enskilda för vederbörande avsedda förbud och föreskrifter som är nödvändiga för att avvärja uppkomsten av sanitär olägenhet. Kommunens hälsoskyddsmyndighet skulle emellertid inte kunna meddela föreskrifter och förbud för sådan verksamhet för vilken tillstånd har beviljats med stöd av lagen om miljö tillståndsförfarande. I dylika fall bör hälsoskyddsmyndigheten underrätta miljö tillståndsmyndigheten om det missförhållande som den konstaterat för vidtagande av nödvändiga åtgärder. Däremot kunde hälsoskyddsmyndigheten meddela föreskrifter och förbud för en inrättning eller en verksamhet som fungerar med stöd av ett lagakraftvunnet beslut enligt 15 §, såvida det efter att verksamheten har körts i gång konstateras att den förorsakar sanitär olägenhet. För övrigt skulle de föreskrifter och förbud som avses i paragrafen i regel tillämpas i sådana fall där kommunens hälsoskyddsmyndighet inte har meddelat några detaljerade föreskrifter med stöd av lagens övriga fullmaktstadganden. Paragrafen skulle tillämpas på fall där förekommande sanitära olägenhet har fastställts med stöd av läkarutlåtande eller sådana mätningar, undersökningar eller utredningar har gjorts i miljön, vilka visar att miljön har förstörts eller håller på att förstöras i en sådan omfattning att detta kan medföra sanitär olägenhet.

Det föreslagna stadgandet är således avsett att huvudsakligen tillämpas i liknande situationer som 82 § i den nuvarande hälsovårdslagen. Exempel på sådana situationer som förutsätter åtgärder från de kommunala hälsoskyddsmyndigheternas sida, kunde vara att från en an-

läggningsprocess på grund av en störning i produktionen eller under normaldrift släpps ut kemiska ämnen i luften eller dricksvattnet i sådan mängd att därav kan uppstå en sanitär olägenhet. Likaså kunde den kommunala hälsoskyddsmyndigheten meddela föreskrifter i det fall att barnen på en lekplats nära en livligt trafikerad väg utsätts för en sanitär olägenhet på grund av luftföroreningar, i det fall att dricksvatten förorenas av avloppsvatten eller i det fall att så starkt buller från ett diskotek eller någon annan bullerkälla tränger in i en bostadslägenhet att en sanitär olägenhet uppkommer. Liksom enligt gällande hälsovårdslag bör ett förbud eller en föreskrift i första hand grunda sig på undersökningar eller mätningar som utförts av hälsoskyddsmyndigheten eller på någon annan tillförlitlig information om att den sanitära olägenheten existerar.

Ett förbud eller en begränsning som den kommunala hälsoskyddsmyndigheten utfärdat kunde naturligtvis endast vara i kraft så länge som risken för sanitär olägenhet föreligger. Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten skulle inte heller få uppställa omotiverade förpliktelser när den genomför hälsoskydd, utan förpliktelserna borde vara grundade på tillgängliga fakta som hälsoskyddsmyndigheten inhämtat och stå i rimlig proportion till omfattningen och betydelsen av den rättsliga nyttighet som äventyras. Hälsoskyddsmyndigheten skulle inte i onödan få ingripa i en privatpersons levnadsförhållanden. Ett ingripande skulle enligt hälsoskyddslagen vara speciellt motiverat om personen i fråga genom aktivt handlande eller genom att försumma sin handlingsskyldighet äventyrar också andras hälsa. Innan föreskriften eller förbudet meddelas, skall hälsoskyddsmyndigheten höra dem som saken gäller, dvs. den som orsakat olägenheten och dem som lider av den.

Paragrafens 2 mom. innehåller i likhet med gällande 82 § 2 mom. hälsovårdslagen ett stadgande om brådskande åtgärder. Oberoende av vad den föreslagna 7 § stadgar om den kommunala hälsoskyddsmyndighetens talerätt eller vad som föreskrivs om saken i respektive kommunala instruktion, är den i hälsoskyddslagen avsedda ledande tjänsteinnehavaren enligt lagförslaget berättigad att i brådskande fall meddela de föreskrifter som behövs för att hindra att en sanitär olägenhet uppkommer.

Brådskande åtgärder krävs i sådana situationer där en sanitär olägenhet redan har konsta-

terats eller situationer som, om de fortsätter, så uppenbart skulle leda till att en sanitär olägenhet uppstår att det inte finns några möjligheter att vänta på att den kommunala hälsoskyddsmyndigheten sammanträder för att fatta beslut i ärendet. Faktorer eller omständigheter av detta slag föreligger t.ex. då en anläggningsreningsystem upphör att fungera med åtföljande utsläpp av för hälsan farliga luftföroreningar i den omgivande bosättningen, då en avloppsledning brister med påföljd att grundvattnet som används såsom hushållsvatten förorenas eller då ett giftigt ämne konstateras i livsmedel.

Enligt förslaget skall den kommunala hälsoskyddsmyndigheten omedelbart underrättas om ett sådant förbud eller en sådan föreskrift. Därefter kunde den kommunala hälsoskyddsmyndigheten besluta om fortsatta åtgärder.

Med stöd av 3 mom. kunde den kommunala hälsoskyddsmyndigheten meddela allmänna föreskrifter gällande verkställandet av hälsoskyddslagen inom kommunens område. En sådan föreskrift kunde gälla t.ex. antalet toaletter och dessas placering på allmänna områden.

52 §. *Social- och hälsovårdsministeriets samt länsstyrelsens föreskrifter.* I vissa situationer är det nödvändigt att utan dröjsmål vidta åtgärder för förebyggande av sanitär olägenhet inom flera kommuners eller läns områden. Liksom enligt den gällande hälsovårdslagen skulle länsstyrelsen ha till sitt område bunden rätt samt social- och hälsovårdsministeriet allmän rätt att meddela de nödvändiga föreskrifterna. Denna rätt att meddela föreskrifter är begränsad till att gälla endast åtgärder som är nödvändiga för att förhindra sanitära olägenheter som har vidsträckt verkningsområde eller annars är särskilt betydande. En sådan situation kunde t.ex. uppstå när verkningsområdena av en exceptionell funktionsstörning hos en anläggning skulle skapa en hälsofara som breder ut sig på flera kommuners område eller när det gäller att förhindra att en vattenburen smitta får stor spridning.

Social- och hälsovårdsministeriet kunde meddela föreskrifter t.ex. i det fall att det på basis av nya undersökningsresultat eller från annat håll inhämtad information konstateras föreligga en sådan riskfaktor som förutsätter omedelbara åtgärder i hela landet. Social- och hälsovårdsministeriet och länsstyrelsen skulle dock inte kunna meddela föreskrifter som

gäller lokala sanitära olägenheter som eventuellt förorsakas av tillstånds- eller anmälningspliktiga inrättningar.

Det skulle vara möjligt att enligt den föreslagna 53 § förena dessa föreskrifter med vite eller hot om tvångsutförande. Förslaget motsvarar de principer som framgår av gällande 81 § hälsovårdslagen.

13 kap. Tvångsmedel och påföljder

53 §. *Vite samt hot om tvångsutförande och avbrytande.* Tillsynsmyndigheterna skulle enligt den föreslagna paragrafens 1 mom. ha rätt att ingripa i en verksamhet som strider mot lagen eller mot stadganden eller bestämmelser som har utfärdats med stöd av den, genom att förelägga vederbörande att inom en viss tid rätta till det som i strid med stadgandena har gjorts eller lämnats o gjort.

Avsikten med paragrafens 2 mom. är att ge länsstyrelsen och den kommunala hälsoskyddsmyndigheten befogenheter att förena sitt förbud eller föreläggande med vite eller hot om att den åtgärd som lämnats o gjort utförs på den försumliges bekostnad. I övrigt skulle i ärendet för detta ändamål tillämpas vad i viteslagen (1113/90) är stadgat.

54 §. *Förseelse och brott som innefattar framkallande av hälsofara.* Paragrafens 1 mom. beskriver rekvisitet för en förseelse som innefattar framkallande av hälsofara. Straffet för förseelsen som innefattar framkallande av hälsofara föreslås vara böter.

För den händelse att en gärning som avses i 1 mom. har begåtts uppsåtligt eller av grov oaktsamhet och gärningen har lett till skada för hälsan skulle i 2 mom. stadgas att straffet för brott som innefattar framkallande av hälsofara skulle vara böter eller fängelse i högst sex månader.

55 §. *Brott mot sekretessplikt.* För brott mot den sekretessplikt som stadgas i 59 § 1 mom. skulle enligt lagförslaget straffet vara böter eller fängelse i högst sex månader.

14 kap. Ändringssökande och verkställigheten av beslut

56 §. *Ändringssökande.* Ändring i beslut som den kommunala hälsoskyddsmyndigheten har meddelat med stöd av den föreslagna lagen

söks hos länsrätten genom besvär, med iakttagande av stadgandena i lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (154/50). Om beslutanderätten i enlighet med 7 § har delegerats till en tjänsteinnehavare, skall ändring sökas hos länsrätten.

Ändring i beslut om förläggningstillstånd som avses i 9 § samt i beslut som gäller förläggningstillstånd och avses i 11—12 §§ skulle enligt förslaget sökas med iakttagande av vad som stadgas i lagen om miljöstillståndsförfarande.

57 §. *Verkställighet*. Enligt paragrafen kunde i beslut som har fattats med stöd av 53 § och 51 § 2 mom. föreskrivas att beslutet skall iakttas trots att det överklagas, om inte bevärmsmyndigheten bestämmer annorlunda.

15 kap. Särskilda stadganden

58 §. *Statsandel till kommuner*. På verksamhet som en kommun ordnar med stöd av den föreslagna lagen skulle lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (732/92) tillämpas.

59 §. *Sekretessplikt*. Enligt detta lagrum skulle de personer som sköter tillsynen över att lagen efterlevs eller andra uppgifter som avses i lagen vara skyldiga att hemlighålla sådana i samband därmed erhållna uppgifter om en enskilds eller sammanslutnings ekonomiska ställning, affärs- eller yrkeshemlighet eller enskilds privata förhållanden. Information om sådana ovan avsedda omständigheter skulle inte utan medgivande av ifrågakvarande sammanslutning eller person få lämnas till utomstående och inte heller få utnyttjas för enskild nytta.

Sekretessplikten skulle inte få utgöra något hinder för att till tillsynsmyndigheterna överlämna för tillsynen behövliga upplysningar och handlingar och inte heller något hinder för att överlämna upplysningar och handlingar till åklagar- och polismyndigheterna.

60 §. *Närmare stadganden*. Avsikten är att närmare stadganden om verkställighet av den föreslagna lagen skulle utfärdas genom förordning.

16 kap. Ikraftträdelse- och övergångsstadganden

61 §. *Ikraftträdande*. Lagen föreslås träda i

kraft så fort som möjligt efter att den har blivit antagen och stadfäst. Samtidigt skulle hälsovårdslagen jämte ändringar upphävas.

62 §. *Övergångsstadganden*. Ärenden som är anhängiga när denna lag träder i kraft skall behandlas enligt de stadganden som gällde vid ikraftträdandet.

För verksamhet för vilken har erhållits i hälsovårdslagen förutsatt godkännande eller tillstånd behöver inte göras sådan anmälan som hälsoskyddslagen förutsätter. Tillstånd som har beviljats enligt 26 § hälsovårdslagen upphör emellertid att gälla fem år efter denna lags ikraftträdande, om inte verksamheten har inlettis därförinnan.

1.2. Lagen om miljöstillståndsförfarande

2 § lagen om miljöstillståndsförfarande föreslås bli ändrad så, att vid avgörandet av godkännande av förläggningsplats hänvisas till hälsoskyddslagen istället för till hälsovårdslagen.

2. Närmare stadganden och föreskrifter

Genom förordning skulle stadgas om sådana funktioner som förutsätter förläggningstillstånd och om de sanitära förutsättningarna för en förläggningsplats. Vidare skulle genom förordning ges närmare stadganden angående i lagen avsett anmälningsförfarande. Genom förordning skulle också utfärdas närmare stadganden om livsmedel i anslutning till verkställigheten av de allmänna hygiendirektiverna om livsmedel i enlighet med EES-avtalets tilläggsprotokoll.

Social- och hälsovårdsministeriet skulle vid behov utfärda allmänna anvisningar om utvärderingen av sanitära olägenheter samt om kvalitetskraven på hushållsvatten och om sådana faktorer som inverkar på vattnets kvalitet liksom även om hushållsvattnets regelbundna övervakning och erforderliga undersökningar. Ministeriet skulle vidare kunna utfärda närmare anvisningar och föreskrifter om de sanitära förutsättningarna för försäljning av livsmedel utomhus och vid allmänna tillställningar samt om försäljning och överlåtelse av livsmedel annanstans än i en livsmedelslokal. Social- och hälsovårdsministeriet skulle vid behov utfärda närmare stadganden för sådana laboratorier,

vilka utför till hälsoskyddet hörande undersökningar.

som möjligt efter det att de har blivit antagna och stadfästa.

3. Ikraftträdande

Lagarna är avsedda att träda i kraft så fort

Med stöd av vad som anförs ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag.

1.

Hälsoskyddslag

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 kap.

Allmänna stadganden

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att upprätthålla och främja befolkningens och individens hälsa samt att förebygga, minska och undanröja sådana i livsmiljön förekommande faktorer som kan orsaka sanitär olägenhet (hälsoskydd).

Med sanitär olägenhet avses i denna lag en sjukdom som kan konstateras hos människan, en annan hälsostörning eller förekomsten av en sådan faktor eller omständighet, som kan minska sundheten i befolkningens eller individens livsmiljö.

2 §

Allmänna principer

En verksamhet som påverkar livsmiljön skall så långt som möjligt planeras och ordnas så att befolkningens och individens hälsa upprätthålls och främjas.

Verksamhet som påverkar livsmiljön skall utövas så, att uppkomsten av sanitära olägenheter så långt som möjligt förhindras.

3 §

Förhållande till vissa författningar

Om hälsoskyddet gäller dessutom vad som

stadgas om detta i kemikalielagen (744/89), strålskyddslagen (592/91), lagen om hälsovården inom försvarsmakten (322/87), lagen om skydd i arbete (299/58), vattenlagen (264/61), avfallslagen (1072/93), luftvårdslagen (67/82), bullerbekämpningslagen (382/87), byggnadslagen (370/58), lagen om friluftsliv (606/73), lagen angående vissa grannelagsförhållanden (26/20), livsmedelslagen (526/41), produktsäkerhetslagen (914/86), lagen om köttbesiktning (160/60), lagen om mjölkkontroll (558/46) samt veterinärvårdslagen (685/90).

2 kap.

Myndigheterna och deras uppgifter

4 §

Den högsta styrningen och tillsynen

Den högsta ledningen av att denna lag och med stöd av den utfärdade stadganden och bestämmelser efterlevs samt planeringen och styrningen av hälsoskyddet utövas av social- och hälsovårdsministeriet.

Livsmedelsverket skall planera, styra och övervaka hälsoskyddet inom sitt verksamhetsområde.

Social- och hälsovårdsministeriet meddelar vid behov allmänna anvisningar om bedömning av sanitära olägenheter.

5 §

Regionalt hälsoskydd

Länsstyrelsen styr och övervakar hälsoskyddet inom länets område.

6 §

Kommunens uppgifter inom hälsoskyddet

Kommunen skall inom sitt område, på det sätt som stadgas nedan, främja och övervaka hälsoskyddet så att en hälsosam livsmiljö tryggas för invånarna. Kommunen skall informera om hälsoskyddet samt ordna handledning och rådgivning om hälsoskydd.

7 §

Kommunal hälsoskyddsmyndighet

De uppgifter som hör till det kommunala hälsoskyddet sköts av en nämnd eller av något annat kollegialt organ som utses av kommunen (kommunal hälsoskyddsmyndighet). Nämnden eller organet kan överföra beslutanderätt på en underlydande tjänsteinnehavare.

8 §

Beredskap för exceptionella situationer

Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten skall i samarbete med övriga myndigheter och inrättningar på förhand bereda sig på att vidta behövliga beredskaps- och försiktighetsåtgärder i syfte att förebygga, klarlägga och undanröja sanitära olägenheter i samband med olyckor och motsvarande händelser (exceptionella situationer).

3 kap.

Tillståndspliktig verksamhet

9 §

Förläggningstillstånd

För sådan i förordning särskilt stadgad verksamhet, som kan medföra sanitär olägenhet, förutsätts tillstånd (förläggningstillstånd). Ärenden som gäller förläggningstillstånd behandlas i den ordning som stadgas i lagen om miljöstillståndsförfarande (735/91). Tillstånd

skall sökas också för väsentlig utvidgning och ändring av verksamheten.

10 §

Beviljande av förläggningstillstånd

Förläggningstillstånd beviljas om verksamheten, med beaktande av de föreskrifter som meddelas med stöd av 2 mom. och den tidsfrist som eventuellt utsätts med stöd av 3 mom., på den för ändamålet reserverade platsen, uppfyller de i denna lag, eller med stöd av den, stadgande eller föreskrivna sanitära kraven. Vid tillståndsprövningen skall beaktas hur verksamheten påverkar de sanitära förhållandena i den omgivande bosättningen.

I förläggningstillståndet meddelas behövliga föreskrifter om förebyggande av sanitära olägenheter samt om övervakning.

Förläggningstillstånd beviljas antingen tills vidare eller av särskilda skäl för viss tid.

Om verksamheten inte har inletts inom fem år efter det tillståndet beviljades, förfaller tillståndet. Tillståndsmyndigheten kan på ansökan förlänga tillståndets giltighetstid med högst tre år i sänder.

11 §

Ändring av tillståndsbestämmelser

Tillståndsmyndigheten kan ändra ett beslut som givits med stöd av 9 §, om förhållandena efter det tillståndet beviljades har förändrats väsentligt eller om de sanitära grunderna för godkännandet senare konstateras vara väsentligen avvikande från vad som förutsattes när tillståndet beviljades.

Ärende som gäller ändring av tillstånd skall behandlas i den ordning som stadgas i lagen om miljöstillståndsförfarande.

12 §

Avslutande och avbrytande av verksamhet

Den som erhållit tillstånd skall utan dröjsmål underrätta tillståndsmyndigheten om verksamheten nedläggs eller avbryts för en längre tid.

Tillståndsmyndigheten kan besluta om avbrytande av en verksamhet om de sanitära olägenheter, som orsakas av en verksamhet för vilken tillstånd krävs, inte på annat sätt kan avhjälpas eller minskas tillräckligt. För avbry-

tandet av verksamheten skall reserveras en tid som är skäligen med hänsyn till hur allvarlig olägenheten är.

4 kap.

Anmälningsskyldighet

13 §

Anmälningsskyldighet

Verksamhetsidkaren skall i god tid innan verksamheten inleds göra en skriftlig anmälan till den kommunala hälsoskyddsmyndigheten om följande verksamheter:

1) förläggande av ett arbetsutrymme, vars verksamhet kan ge upphov till sanitär olägenhet eller någon från sanitär synpunkt därmed jämförbar verksamhet, i ett bostadshus eller på ett område där det finns bostadslägenheter,

2) en offentlig nöjes-, samlings- eller inkvarteringslokal anläggs eller tas i bruk,

3) en livsmedelslokal anläggs eller tas i bruk,

4) en för allmänt bruk avsedd bastu, simhall, badstrand eller siminrättning eller badanläggning anläggs eller tas i bruk,

5) förläggandet eller ibruktagandet av en för hållande av djur avsedd byggnad eller inhägnad på ett stads- eller byggnadsplaneområde samt

6) anläggandet eller ibruktagandet av en sådan i förordning angiven annan lokal eller inrättning, för vars hygieniska förhållanden med beaktande av besökarantalet eller verksamhetens karaktär måste uppställas särskilda krav.

En motsvarande anmälan skall göras också om en väsentlig ändring av i 1 mom. nämnd verksamhet. Om byte av verksamhetsidkare skall hälsoskyddsmyndigheten meddelas.

Om anmälan rörande försäljning av livsmedel från en flyttbar kiosk, försäljningsvagn eller annan flyttbar anläggning stadgas särskilt genom förordning.

Sådan anmälan som avses ovan behöver inte göras när ett i lagen om miljöförhållanden förordning stadgat tillstånd av en tillståndsmyndighet förutsätts för inledande av verksamheten.

Närmare stadganden om anmälan och de utredningar som skall fogas till den utfärdas genom förordning.

14 §

Anmälan i vissa fall

Social- och hälsovårdsministeriet kan med-

delat föreskrifter om anmälningsförfarande gällande en livsmedelslokal på ett passagerarfartyg, i ett flygplan eller annat kollektivt trafikmedel.

Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten kan bestämma att anmälan enligt 13 § 5 punkten skall göras också på områden där anmälan anses behövlig på grund av existerande bosättning.

15 §

Behandling av anmälan och föreskrifter som meddelas den anmälningskyldige

Hälsoskyddsmyndigheten granskar anmälan och fattar beslut med anledning av den. Hälsoskyddsmyndigheten kan i sitt beslut, efter att ha hört verksamhetsidkaren, meddela föreskrifter som behövs för att sanitära olägenheter skall kunna förebyggas eller, om en sanitär olägenhet inte kan hindras på något annat sätt, förbjuda verksamheten på ifrågakvarande plats.

Det är nödvändigt att tillkännage att en anmälan är anhängig och att höra parterna, endast om den anmälda verksamheten kan orsaka betydande sanitär olägenhet.

Närmare bestämmelser om beslutet och dess innehåll utfärdas genom förordning.

5 kap.

Hushållsvatten

16 §

Definitioner

Med *hushållsvatten* avses dricksvatten samt vatten som används i samband med tillverkning, förädling, förvaring eller saluförande av livsmedel.

Med *vattentäkt* avses i denna lag en konstruktion eller anordning som används för tagande av grund- eller ytvatten att nyttjas som hushållsvatten.

Med *vattenverk* avses en anläggning som levererar vattenledningsvatten avsett att användas som hushållsvatten för flera än tio bostadslägenheter behov eller en annan anläggning som levererar motsvarande mängd hushållsvatten. Ett vattenverk omfattar vattentäkter, vat-

tenbehandlingsanläggningar och distributionsnät jämte därtill hörande behållare och anordningar.

17 §

Allmänna krav

Vatten som är avsett att nyttjas som hushållsvatten skall vara oskadligt för hälsan och också i övrigt lämpligt för det avsedda ändamålet.

Vattentäkt och vattenverk skall planeras, förläggas, byggas och skötas så att hushållsvattnet uppfyller de krav som anges i 1 mom. Om skyddsområden för vattentäkt stadgas särskilt.

18 §

Vattenverksanmälan

Anmälan om till ett vattenverk hörande och till en anläggning som förpackar hushållsvatten till försäljning hörande vattentäkts läge och vattenbehandlingsmetod skall göras till den kommunala hälsoskyddsmyndigheten tre månader innan åtgärder med väsentlig betydelse för vattenkvaliteten vidtas.

Anmälan skall göras också då en vattentäkt eller vattenbehandlingsanläggning väsentligt utvidgas eller byggs om eller det i vattenverkets drift sker förändringar, som är väsentliga för vattenkvaliteten.

Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten skall ge vederbörande vatten- och miljödistrikt tillfälle att avge utlåtande med anledning av anmälan.

Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten kontrollerar anmälan och fattar beslut med anledning av den. I beslutet kan hälsoskyddsmyndigheten meddela föreskrifter som avses i 20 § 2 och 3 mom.

19 §

Anslutning till vattenledning

Fastighet på ett stads- och byggnadsplanelområde skall anslutas till en allmän vattenledning. Om maximivståndet i fråga om anslutningsskyldigheten stadgas genom förordning.

Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten kan bevilja befrielse från anslutningsskyldighe-

ten om fastigheten har tillräcklig tillgång till hushållsvatten som uppfyller de stadgade kraven.

Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten kan bestämma att en fastighet, som är belägen på ett annat än i 1 mom. nämnt område eller längre bort än det där avsedda maximivståndet, skall anslutas till en allmän vattenledning om detta måste anses vara nödvändigt av sanitära skäl.

Vid behandlingen av ett ärende som avses i 2 och 3 mom. skall den kommunala hälsoskyddsmyndigheten beakta kostnaderna som förorsakas av anslutningen till vattenledningen eller andra särskilda skäl. Innan ärendet avgörs skall den kommunala hälsoskyddsmyndigheten ge fastighetens och den allmänna vattenledningens ägare tillfälle att bli hörda.

20 §

Övervakning av hushållsvatten, föreskrifter om användningen av vatten samt förebyggande av vattenburen sjukdom

Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten skall regelbundet övervaka kvaliteten på vatten som levereras av vattenverk och hushållsvatten som förpackas till försäljning.

Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten kan vid behov förplikta verksamhetsidkaren att kontrollera vattenkvaliteten.

Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten kan bestämma att hushållsvatten skall desinficeras eller behandlas på något annat sätt, om detta skall anses nödvändigt med hänsyn till vattnets kvalitet, eller för förebyggande av sanitär olägenhet meddela föreskrifter om vattnets användning.

Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten skall, då den fått vetskap om en epidemi som hushållsvattnet förorsakat, vidta åtgärder för förhindrande av att sjukdomen sprids och anmäla därom vidare till folkhälsoinstitutet.

21 §

Allmänna föreskrifter om hushållsvatten

Social- och hälsovårdsministeriet meddelar vid behov närmare föreskrifter om kvalitetskraven på hushållsvatten, om desinficering, ämnen som används vid behandlingen, materialen i lednings- och behandlingsanordningar samt om andra omständigheter som påverkar vattenkvaliteten och likaså om regelbunden övervakning

av hushållsvatten och om de undersökningar som behövs.

6 kap.

Avfall och avloppsvatten

22 §

Allmänna krav

Avfall skall förvaras, samlas in, transporteras, behandlas och deponeras samt avloppsvatten ledas och renas så att sanitär olägenhet inte uppkommer.

Avlopp samt därtill anslutna renings- och andra anordningar skall planeras, förläggas, byggas och underhållas så att sanitär olägenhet inte uppkommer.

23 §

Anslutning till avlopp

Fastighet på ett stads- och byggnadsplanområde skall anslutas till ett allmänt avlopp. Om maximiavståndet i fråga om anslutningsskyldigheten stadgas genom förordning.

Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten kan av särskilda skäl bevilja befrielse från anslutningsskyldigheten, om insamlingen och behandlingen av avloppsvatten kan ordnas så att sanitär olägenhet inte uppkommer.

Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten kan också föreskriva att en fastighet, som är belägen på ett annat än i 1 mom. nämnt område eller längre bort än det där avsedda maximiavståndet, skall anslutas till ett allmänt avlopp om detta måste anses vara nödvändigt av sanitära skäl.

Vid behandlingen av ärenden som avses i 2 och 3 mom. skall den kommunala hälsoskyddsmyndigheten beakta kostnaderna som förorsakas av anslutningen till avloppet och andra särskilda skäl. Innan ärendet avgörs skall den kommunala hälsoskyddsmyndigheten ge fastighetens och det allmänna avloppets ägare tillfälle att bli hörda.

24 §

Döda djur

Kommunen skall för begravning och destruktion av döda djur anvisa en sådan plats eller metod att sanitär olägenhet inte uppkommer. För förebyggande av djursjukdomar

skall vid begravande och destruktion av döda djur iakttas vad som stadgas i lagen om djursjukdomar (55/80).

25 §

Allmänna föreskrifter om avfall

Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten kan, efter att ha hört den kommunala miljövårdsmyndigheten, samt efter att vid behov ha hört vederbörande vatten- och miljödistrikt, i syfte att förebygga sanitära olägenheter, meddela behövliga föreskrifter om behandling av sjukhusavfall, desinficering av avloppsvatten samt byggande och användning av vattenklosett när den inte är ansluten till ett allmänt avlopp.

7 kap.

Sanitära krav på bostäder och andra vistelseutrymmen samt på allmänna områden

26 §

Sanitära krav på bostäder och andra vistelseutrymmen

Bostäder och andra utrymmen inomhus skall beträffande luftens renhet, temperatur, fuktighet, buller, luftväxling, ljus, strålning och övriga motsvarande förhållanden vara sådana att de som befinner sig i bostaden eller utrymmet inte försakas sanitär olägenhet.

I bostäder och andra vistelseutrymmen får inte finnas djur eller mikrober i en mängd som medför sanitär olägenhet.

27 §

Sanitär olägenhet i bostad och annat vistelseutrymme

Om det i en bostad eller något annat vistelseutrymme förekommer buller, vibrationer, lukt, ljus, aska, damm, rök, för mycken värme eller kyla eller fukt, strålning eller annat därmed jämförbart i den omfattning att detta kan medföra sanitär olägenhet för den som vistas i bostaden eller utrymmet, kan den kommunala hälsoskyddsmyndigheten ålägga den vars förfarande eller åtgärd orsakar ett sådant missförhållande att vidta åtgärder för att avhjälpa eller begränsa den sanitära olägenheten.

Om olägenheten beror på bristfällighet i

bostaden eller något annat utrymme och det inte är möjligt att avhjälpa olägenheten, eller om bostadens eller vistelseutrymmets ägare eller innehavare när i frågavarande ägare eller innehavare är ansvarig för reparationen av bristfälligheten eller olägenheten, inte har vidtagit den åtgärd som hälsoskyddsmyndigheten har föreskrivit, kan den kommunala hälsoskyddsmyndigheten förbjuda eller begränsa nyttjandet av bostaden eller vistelseutrymmet för sitt ändamål.

28 §

Allmänna områden, byggnader och inrättningar

En campingplats och ett annat motsvarande för inkvartering reserverat område samt en för allmänt bruk avsedd siminrättning, simhall, badstrand, badanläggning, bastu eller annat motsvarande område eller motsvarande anläggning skall planeras, utrustas, underhållas och skötas så att de som vistas där inte utsätts för sanitär olägenhet.

29 §

Regelbunden övervakning av badvatten

Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten skall regelbundet övervaka en allmän siminrättnings, simhalls, badstrands, badanläggnings och en allmän rekreations-, rehabiliterings- och massagebassängs vattenkvalitet.

Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten kan förbjuda nyttjande av en allmän bassäng eller badstrand för sitt ändamål, om dess vatten inte uppfyller de hygieniska kvalitetskrav som ställs med stöd av 32 §.

30 §

Toaletter

I en bostad och annat vistelseutrymme eller i deras omedelbara närhet skall finnas en ändamålsenlig toalett och vid behov flera toaletter.

En toalett skall placeras, byggas och hållas i skick så att toaletten inte medför sanitär olägenhet för besökare eller för sådana som vistas i omgivningen.

På sådant allmänt område där människor uppehåller sig tillfälligt eller varaktigt skall finnas ett tillräckligt antal ändamålsenligt utrustade och skötta toaletter.

Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten kan vid behov föreskriva att en toalett skall byggas på ett allmänt område.

31 §

Mikrober och skadedjur

Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten kan ålägga den som äger eller innehar en fastighet eller ett allmänt område att vid behov vidta åtgärder för att från fastigheten eller det allmänna området utrota sådana mikrober och skadedjur som orsakar sanitär olägenhet.

Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten kan i kommunen föreskriva om behövliga åtgärder för utrotning av skadedjur, om dessa kan anses sprida sjukdomar eller annars orsaka sanitär olägenhet.

32 §

Närmare föreskrifter och anvisningar om bostäder, allmänna områden och inrättningar

Social- och hälsovårdsministeriet kan på sanitära grunder meddela närmare föreskrifter och anvisningar om fysikaliska, kemiska och biologiska faktorer i en bostad och annat vistelseutrymme.

Social- och hälsovårdsministeriet meddelar vid behov närmare föreskrifter och anvisningar om:

- 1) de sanitära bedömningsgrunderna för områden och anläggningar som nämns i 28 §,
- 2) de hygieniska kvalitetskraven på och den regelbundna övervakningen av en i 29 § nämnd allmän siminrättnings, simhalls, badstrands, badanläggnings samt allmän rekreations-, rehabiliterings-, massage- och motsvarande allmänna bassängs vatten samt
- 3) de hygieniska och övriga kvalitetskraven i fråga om en allmän badstrands eller badplats vatten.

8 kap.

Allmän livsmedelshygien

33 §

Allmänna förutsättningar

Vid tillverkning, lagring, transport, distribution, förpackning, förvaring, servering, saluförande eller annan hantering av livsmedel som är avsedda att säljas eller överlätas skall förfaras så att spridning av smittsamma sjukdomar

och uppkomsten av andra sanitära olägenheter förhindras.

34 §

Livsmedelslokal

Med en livsmedelslokal avses en byggnad, en lokal eller en del därav, där livsmedel som är avsedda att säljas eller överlåtas tillverkas, förvaras, saluförs, serveras eller på annat sätt hanteras.

Som en livsmedelslokal betraktas i tillämpliga delar också ett fordon, en container eller en anordning som används vid tillverkning, förvaring, transport, distribution och försäljning av livsmedel, ett utrymme som används vid förpackning av hushållsvatten samt motsvarande utrymme utomhus eller inomhus vilket används vid tillverkning, förvaring, saluförande, servering eller hantering av livsmedel.

Som en livsmedelslokal betraktas inte ett rum, en lokal eller ett utrymme på en lantgård och i ett hushåll där lantgårdens eller hushållets egna livsmedel tillverkas, förvaras eller säljs i liten skala. Verksamheten i dessa lokaler skall ordnas så att ingen sanitär olägenhet uppstår.

35 §

Allmänna krav på en livsmedelslokal

En livsmedelslokal skall planeras, förläggas, byggas och utrustas samt underhållas och skötas så att den hygieniska kvaliteten på de livsmedel som tillverkas, förvaras och hanteras där inte äventyras. En livsmedelslokal får inte användas för något annat ändamål på ett sådant sätt att sanitär olägenhet kan uppkomma.

36 §

Verksamhetsidkarens egenkontroll

En verksamhetsidkare skall vara förtrogen med de hygieniska risker som är förenade med livsmedelshanteringen i det egna företaget samt göra upp en plan och genomföra den för att förhindra och avhjälpa missförhållanden som medför sanitära olägenheter (egenkontroll).

Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten är skyldig att ge råd åt verksamhetsidkaren vid uppgörandet och genomförandet av planen för egenkontroll.

37 §

Tillställning för allmänheten

Den som ordnar en större allmän tillställning

där livsmedel säljs eller överläts skall i god tid göra en skriftlig anmälan om tillställningen till den kommunala hälsoskyddsmyndigheten.

Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten kan med anledning av anmälan meddela för förebyggande av sanitära olägenheter behövliga föreskrifter och anvisningar om förvaring, hantering, försäljning och överlåtelse av livsmedel samt om hushållsvatten och övriga hygieniska arrangemang i samband med tillställningen.

Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten kan för förhindrande av sanitär olägenhet begränsa sortimentet av produkter som får säljas eller överlåtas.

38 §

Matförgiftning

Om en verksamhetsidkare har fått veta att ett av honom hanterat livsmedel har orsakat matförgiftning eller om han misstänker att ett livsmedel som han hanterar kan orsaka matförgiftning, skall han omedelbart göra anmälan om saken till den kommunala hälsoskyddsmyndigheten.

Ett livsmedel som misstänks utgöra orsaken till matförgiftning eller ett prov av det skall förvaras så att det kan undersökas på laboratorium för klarläggande av orsaken till matförgiftningen.

Hälsoskyddsmyndigheten skall omedelbart efter att ha fått anmälan enligt 1 mom. utföra en undersökning av fallet och anmäla saken vidare till livsmedelsverket, folkhälsoinstitutet och anstalten för veterinärmedicin och livsmedel.

Social- och hälsovårdsministeriet kan meddela närmare anvisningar om uppföljning och anmälningar i samband med matförgiftningar.

39 §

Läkarintyg

Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten kan ålägga en person som hanterat livsmedel i samband med yrkes- eller näringsverksamhet eller en person som hanterar vatten vid vattenverk att för den kommunala hälsoskyddsmyndigheten förete ett läkarintyg eller annan tillräcklig utredning om att han inte har någon sjukdom som kan spridas genom livsmedel eller hushållsvatten.

40 §

Bemyndigande att utfärda förordning

Närmare stadganden om de sanitära kraven på en livsmedelslokal och dess konstruktioner, anordningar, material och tillbehör samt om de sanitära kraven på transportmedel för livsmedel kan utfärdas genom förordning.

I syfte att förhindra sanitär olägenhet kan närmare stadganden om tillverkning, lagring, transport, distribution, förpackning, förvaring, servering, saluförande och annan hantering av livsmedel som avses i 33 § samt om verksamhetsidkarens i 36 § avsedda egenkontroll utfärdas genom förordning.

41 §

Närmare anvisningar och bestämmelser

Social- och hälsovårdsministeriet kan utfärda närmare anvisningar och bestämmelser om de sanitära förutsättningarna för försäljning av livsmedel utomhus och vid en större allmän tillställning samt om försäljning och överlåtelse av livsmedel på annan plats än i en livsmedelslokal samt om de hygieniska krav som skall ställas på sådan personal som hanterar livsmedel.

9 kap.

Begravningsplatser och begravning

42 §

Sanitär olägenhet på grund av begravande

Om ett område som används för begravning konstateras ge upphov till sanitär olägenhet, kan den kommunala hälsoskyddsmyndigheten ålägga områdets ägare eller innehavare att avhjälpa olägenheten eller, om detta inte är möjligt, förbjuda användningen av området för begravningar.

Om sökande av tillstånd för anläggande av begravningsplats eller privat gravplats stadgas särskilt.

43 §

Bemyndigande att utfärda förordning

Närmare stadganden kan utfärdas genom förordning om områden för begravning, om

begravning, om liktransport och flyttning av redan jordat lik.

10 kap.

Inhämtande av uppgifter, inspektion och övervakning

44 §

Rätt att få information

Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten har rätt att för tillsynen över efterlevnaden av denna lag samt de stadganden och bestämmelser som har utfärdats med stöd av den få de upplysningar den behöver av sådan verksamhetsidkare och person som berörs av förpliktelserna i denna lag samt de stadganden och bestämmelser som har utfärdats med stöd av den.

En verksamhetsidkare och en arrangör av en allmän tillställning skall utan dröjsmål underätta den kommunala hälsoskyddsmyndigheten om sådana olyckor och andra störningar som är av betydelse för hälsoskyddet. Samtidigt skall information lämnas om de åtgärder som har vidtagits genom verksamhetsidkarens eller arrangörens försorg.

45 §

Inspektionsrätt

Hälsoskyddsmyndigheten har för fullgörande av de uppgifter som denna lag stadgar rätt att utföra eller låta utföra inspektioner och undersökningar i samband med dem.

Den som utför inspektion eller undersökning har rätt att därvid

1) få tillträde till ett område eller en byggnad där det idkas verksamhet som är av betydelse för hälsoskyddet eller där hälsoskyddsmyndigheten av grundad anledning misstänker att det förekommer eller uppkommer sanitära olägenheter,

2) få behövlig tillgänglig information om byggnader, anordningar, tillverkningsmetoder, verksamhetens art och om resultaten av mätningar och undersökningar gjorda för att uppskatta sanitära omständigheter samt

3) utföra mätningar och ta representativa prover för undersökning.

46 §

Bostadsinspektion

En privat bostad får av annan anledning än

på invånarens eller ägarens eget initiativ inspekteras endast om en myndighet har grundad anledning att misstänka att bostaden medför sanitär olägenhet för invånaren eller en granne till bostaden. Om en inspektion utförs mot invånarens vilja förutsätter detta ett skriftligt förordnande av den kommunala hälsoskyddsmyndigheten.

47 §

Information från annan myndighet

Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten har rätt att av kommunal, statlig och kyrklig myndighet få den information som behövs för utvecklande av och tillsyn över det kommunala hälsoskyddet.

Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten är skyldig att ge statlig myndighet den information den behöver för att leda tillsynen över denna lag och för planering.

48 §

Handräckning

Polisen och länsstyrelsen är skyldiga att vid behov lämna den kommunala hälsoskyddsmyndigheten handräckning vid tillsynen över efterlevnaden av denna lag samt de stadganden och bestämmelser som har utfärdats med stöd av den.

11 kap.

Undersökningslaboratorier och avgifter

49 §

Undersökningslaboratorier

Ett laboratorium, som utför sådana åt myndigheter avsedda undersökningar som förutsätts i hälsoskyddslagen och med stöd av den utfärdade stadganden och bestämmelser, skall ha den sakkunskap och övriga beredskap som behövs för undersökningarna. Laboratoriet skall ha ett erforderligt kvalitetssäkringssystem och det skall kunna påvisa tillförlitligheten hos de bestämningar det har gjort.

Social- och hälsovårdsministeriet kan vid behov meddela närmare föreskrifter och anvisningar för de laboratorier som utför hälsoskyddsundersökningar.

50 §

Avgifter

I fråga om avgifterna för statliga prestationer enligt denna lag iakttas lagen om grunderna för avgifter till staten (150/92).

Kommunen har rätt att för anmälningar enligt denna lag vilka kommunen behandlar uppbära avgifter som högst motsvarar kostnaderna för utförande av prestationen eller den genomsnittliga totalkostnaden.

För provtagning och undersökning uppbär kommunen hos verksamhetsidkaren en avgift som motsvarar de kostnader som utförandet av prestationen åsamkar kommunen eller den genomsnittliga totalkostnaden, när provtagningen eller undersökningen hänför sig till

1) tillsynen över efterlevnaden av föreskrifter som har meddelats med stöd av en anmälan i enlighet med 13 § och 14 § 2 mom.,

2) tillsynen över efterlevnaden av föreskrifter som har meddelats med stöd av en anmälan i enlighet med 18 § samt sådan övervakning och kontroll av kvaliteten på hushållsvatten som förutsätts i 20 § samt

3) sådan regelbunden övervakning av badvatten som förutsätts i 29 §, med undantag av övervakning av vattnet på allmän badstrand.

12 kap.

Förbud och föreskrifter

51 §

Kommunala hälsoskyddsföreskrifter

Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten har rätt att meddela enskilda förbud och föreskrifter som är nödvändiga för att avhjälpa sanitär olägenhet eller förebygga uppkomsten av sådan. Om avbrytande av verksamhet, för vilken förläggningstillstånd har beviljats, i syfte att avhjälpa eller minska sanitära olägenheter stadgas i 12 §.

I brådskande fall får den ledande tjänsteinnehavare som ansvarar för hälsoskyddet meddela sådant förbud eller sådan föreskrift som avses i 1 mom. Om utfärdandet av förbudet eller föreskriften skall utan dröjsmål lämnas meddelande åt den kommunala hälsoskyddsmyndigheten som fattar beslut i ärendet.

Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten kan också meddela allmänna föreskrifter i syfte

att förebygga sanitär olägenhet och övervaka de sanitära förhållandena (hälsoskyddsordning).

52 §

Social- och hälsovårdsministeriets samt länsstyrelsens föreskrifter

När en sanitär olägenhet som avses i 51 § utbreder sig över ett vidsträckt område eller annars är speciellt betydelsefull, kan social- och hälsovårdsministeriet eller länsstyrelsen inom sitt län meddela föreskrifter som är nödvändiga för att avhjälpa eller förebygga uppkomsten av den sanitära olägenheten.

13 kap.

Tvångsmedel och påföljder

53 §

Vite samt hot om tvångsutförande och avbrytande

Om någon vidtar åtgärder som strider mot denna lag eller mot stadganden eller bestämmelser som har utfärdats med stöd av den, eller försummar en förpliktelse som följer av denna lag eller med stöd av den utfärdade stadganden eller bestämmelser, kan tillsynsmyndigheten förelägga honom att inom en viss tid rätta till det som han orättmätigt har gjort eller försummat.

Länsstyrelsen eller den kommunala hälsoskyddsmyndigheten kan förena ett med stöd av denna lag meddelat förbud eller föreläggande med vite eller hot om att det som parten lämnat ogjort utförs på hans bekostnad eller att verksamheten avbryts eller förbjuds.

I ärenden som gäller vite samt hot om tvångsutförande och avbrytande skall i övrigt tillämpas vad som stadgas i viteslagen (1113/90).

Om tvångsmedel när någon försummat att söka förläggningstillstånd stadgas i lagen om miljöförhållandsförfarande.

54 §

Förseelse och brott som innefattar framkallande av hälsofara

Den som

- 1) underlåter att göra anmälan enligt denna lag,
- 2) bryter mot en föreskrift som en myndighet har meddelat med stöd av denna lag, eller
- 3) på något annat sätt bryter mot denna lag

eller mot stadganden eller bestämmelser som har utfärdats med stöd av den skall, om strängare straff för gärningen inte stadgas i någon annan lag, för *förseelse som innefattar framkallande av hälsofara* dömas till böter.

Om en gärning som avses i 1 mom. har begåtts uppsåtligt eller av grov oaktsamhet och om gärningen har orsakat skada för hälsan skall gärningsmannen, om strängare straff för gärningen inte stadgas i någon annan lag, för *brott som innefattar framkallande av hälsofara* dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

55 §

Brott mot sekretessplikt

Den som bryter mot förbud som stadgas i 59 § skall för *brott mot sekretessplikt enligt hälsoskyddslagen* dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

Allmän åklagare får inte väcka åtal för brott som nämns i 1 mom., om inte målsäganden har anmält det till åtal.

Om en tjänsteman eller offentligt anställd arbetstagare bryter mot sekretessplikten skall dock 40 kap. 5 § strafflagen tillämpas.

14 kap.

Ändringssökande och verkställighet av beslut

56 §

Ändringssökande

Ändring i beslut som den kommunala hälsoskyddsmyndigheten har meddelat med stöd av denna lag söks hos länsrätten genom besvär med iakttagande av vad som stadgas i lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (154/50).

Ändring i sådana beslut av kommunal tjänsteinnehavare som avses i 7 § samt i kommunala hälsoskyddsföreskrifter som avses i 51 § och i avgiftsbeslut som avses i 50 § söks hos länsrätten genom besvär, med iakttagande av vad som stadgas i kommunallagen (953/76).

Ändring i förläggningstillstånd som avses i 9 § samt i tillståndsbeslut som avses i 11—12 §§ söks med iakttagande av lagen om miljöförhållandsförfarande.

57 §

Verkställighet

I ett beslut som fattas med stöd av 53 § och

51 § 2 mom. kan föreskrivas att beslutet skall iakttas trots att ändring söks, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat.

15 kap.

Särskilda stadganden

58 §

Statsandel till kommuner

På verksamhet som en kommun ordnar med stöd av denna lag tillämpas lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/92), om inte annorlunda stadgas genom lag. Vad som stadgas i 6 § 1 mom. 1 och 2 punkten skall dock inte tillämpas på verksamhet som avses i denna lag.

59 §

Sekretessplikt

Den som i samband med tillsynen över efterlevnaden av denna lag eller i samband med undersökningar eller andra uppdrag som hänför sig till tillsynen har fått uppgifter om någon enskilds eller sammanslutnings ekonomiska ställning eller affärs- eller yrkeshemlighet eller en enskilds personliga förhållanden, får inte utan samtycke av den som saken gäller för utomstående röja eller för personlig vinning utnyttja dessa uppgifter.

Vad som stadgas i 1 mom. hindrar inte att uppgifter lämnas till de myndigheter som nämns i 4, 5 och 7 §§ eller till annan myndighet som behöver information för fullgörande av myndighetsuppgifter som gäller hälsoskyddet

och inte heller att uppgifter lämnas till åklagar- eller polismyndigheterna för utredande av brott.

Om hemlighållande av uppgifter om enskild persons hälsotillstånd stadgas särskilt.

60 §

Närmare stadganden

Närmare stadganden om verkställigheten av denna lag utfärdas genom förordning.

16 kap.

Ikraftträdelse- och övergångsstadganden

61 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 19 .
Genom denna lag upphävs hälsovårdslagen av den 27 augusti 1965 (469/65) jämte ändringar.

Åtgärder som verkställigheten av denna lag förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

62 §

Övergångsstadganden

Ärenden som är anhängiga när denna lag träder i kraft skall handläggas och avgöras enligt de stadganden som gällde vid ikraftträdandet.

Verksamhet för vilken har erhållits sådant godkännande eller tillstånd som hälsovårdslagen förutsätter anses bli idkad med stöd av denna lag. Tillstånd som har meddelats med stöd av 26 § hälsovårdslagen upphör emellertid att gälla fem år efter att denna lag trätt i kraft, om inte verksamheten har inletts därförinnan.

2.

L a g**om ändring av 2 § lagen om miljötillståndsförfarande**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 2 § 2 mom. lagen den 19 april 1991 om miljötillståndsförfarande (735/91), sådant detta lagrum lyder i lag av den 3 december 1993 (1073/93), som följer:

2 §

I miljötillståndet skall ingå ett anläggningsbeslut enligt 18 § lagen om angående vissa grannelagsförhållanden, ett beslut om förläggningstillstånd enligt 9 § hälsoskyddslagen, ett beslut som gäller granskning av luftvårdsanmä-

lan enligt 4 kap. luftvårdslagen och ett avfallstillstånd enligt 8 kap. avfallslagen så som det stadgas i de nämnda lagarna eller stadgas eller föreskrivs med stöd av dem.

Denna lag träder i kraft den 199 .

Helsingfors den 8 april 1994

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Social- och hälsovårdsminister *Jorma Huuhtanen*

2.

Lag**om ändring av 2 § lagen om miljötillståndsförfarande**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 2 § 2 mom. lagen den 19 april 1991 om miljötillståndsförfarande (735/91), sådant detta lagrum lyder i lag av den 3 december 1993 (1073/93), som följer:

I kraft varande lag

2 §

 I miljötillståndet skall ingå ett anläggningsbeslut enligt 18 § lagen om angående vissa grannelagsförhållanden, ett beslut om godkännande av förläggningsplats enligt 26 § hälsovårdslagen, ett beslut som gäller granskning av luftvårdsanmälan enligt 4 kap. luftvårdslagen och ett avfallstillstånd enligt 8 kap. avfallslagen så som det stadgas i de nämnda lagarna eller stadgas eller föreskrivs med stöd av dem.

Förslag

2 §

 I miljötillståndet skall ingå ett anläggningsbeslut enligt 18 § lagen om angående vissa grannelagsförhållanden, ett beslut om *förläggningstillstånd enligt 9 § hälsoskyddslagen*, ett beslut som gäller granskning av luftvårdsanmälan enligt 4 kap. luftvårdslagen och ett avfallstillstånd enligt 8 kap. avfallslagen så som det stadgas i de nämnda lagarna eller stadgas eller föreskrivs med stöd av dem.

Denna lag träder i kraft den

199 .

